

Rapport 2022:9

Energivalet 2022

Elin Gadd
Richard Karlsson
Anna Cederholm Lager
Henrik Oscarsson
Per Oleskog Tryggvason
Tobias Westman

Valforskningsprogrammet

Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet

2022.10.11

www.gu.se/valforskningsprogrammet

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Valforskningsprogrammets rapportserie

Sedan 1950-talet genomför Valforskningsprogrammet empiriska undersökningar om den svenska demokratins tillstånd och utveckling. Rapportserien är vår viktigaste publikationskanal för att bidra till samhällets kunskapsförsörjning på demokratiområdet. Målsättningen är att sprida fakta och forskningsresultat som rör val och väljarbeteende till en bred publik av forskare, studenter, journalister, politiker och allmänhet.

The SNES Program Report Series

Since the 1950s, Swedish National Election Studies Program conducts empirical research on the condition and development of the Swedish democracy. The Report Series is one of our main publication outlets. The aim is to publish facts and research results about elections and voting behavior to a broad audience of researchers, students, journalists, politicians and the public.

Party abbreviations

- Left Party (V)
- Social Democratic Party (S)
- Green Party (MP)
- Center Party (C)
- The Liberals (L)
- Conservative Party (M)
- Christian Democratic Party (KD)
- Sweden Democrats (SD)

Citering:

Elin Gadd, Richard Karlsson, Anna Cederholm Lager, Henrik Oscarsson, Per Oleskog Tryggvason & Tobias Westman (2022). Energivalet 2022. Analyser av valresultatet i 2022 års riksdagsval. Valforskningsprogrammets rapportserie 2022:9. Göteborgs universitet: Statsvetenskapliga institutionen.

Redaktör för arbetsrapportserien:

Henrik Ekengren Oscarsson

Energivalet 2022

Analys av valresultatet i 2022 års riksdagsval.

ELIN GADD
RICHARD KARLSSON
ANNA CEDERHOLM LAGER
HENRIK OSCARSSON
PER OLESKOG TRYGGVASON
TOBIAS WESTMAN

Sammanfattning

Riksdagsvalet den 11 september 2022 blev ett av de mest spännande hittills i den svenska demokratis historia. Inför valet var det helt jämnt mellan de två nya partikonstellationer som framställdes som tilltänkta regeringsunderlag: Magdalena Anderssons V-S-MP-C och Ulf Kristerssons L-KD-M-SD. Det blev också en "match i matchen" om huruvida Sverigedemokraterna eller Moderaterna skulle bli andra största parti. Miljöpartiet och Liberalerna låg dessutom nära fyraprocentsspärren vilket ökade dramatiken ytterligare.

I Valforskningsprogrammets första rapport om valet 2022 genomför vi en del av de matnyttiga analyser av offentlig valstatistik som tidigare brukat publiceras inom ramen för andra skrifter. Huvudsyftet är att med hjälp av offentlig valstatistik ge en första överblick av elektoral förändring när det gäller bland annat förtida röstning, valdeltagande, personval, partisystemets utveckling och regionala skillnader i partiets styrka.

Summary

The Swedish General Election to the Riksdag September 11th 2022 turned out to be a very close race between two new party constellations competing for government: Social democratic leader Magdalena Andersson gathered four center-left parties: Left, Social Democrats, Greens and Center, while conservative party leader Ulf Kristersson gathered four center-right parties: Liberals, Conservatives, Christian democrats and Sweden democrats. With the Green party and Liberal party close to the four percent threshold and an intense battle for second largest party between the Conservatives and the Sweden Democrats, turned the election campaign into a dramatic contest.

In this first report from the 2022 election, we analyze official election results from the Swedish Election Authority (www.val.se), providing an overview of electoral change, absentee voting, voter turnout, and preferential voting. The general idea is to provide a useful backdrop to our continued analyses of voter behavior in the election 2022.

Valet 2022 i ljuset av officiella valresultat¹

I den här rapporten sammanställs och analyseras data för de officiella valresultaten i allmänna valen 2022. Det rör sig om matnyttiga sammanställningar och analyser av grundläggande fakta om valutgången, förtidsröstningen, väljarnas personkryssande och stödet för partierna i olika valkretsar och kommuner. Analyserna placerar in 2022 års val i ett historiskt sammanhang genom att uppdatera statistik som sammanställts inom ramen för tidigare publikationer från Valforskningsprogrammet (se t ex Berg & Oscarsson, 2015; Oscarsson & Holmberg, 2016 och Oscarsson m.fl., 2018). De tjänar som en bra utgångspunkt för kommande analyser av väljarbeteendet i samband med 2022 års val. Föreliggande rapport bygger helt på data hämtade från Valmyndighetens statistik och redovisning av valresultatet 2022 (www.val.se).

Politisk stabilitet, starka partier, tydliga konfliktlinjer, täta val, intensiva medievalrörelser och mobiliserande valkampanjer har fostrat generationer av svenska väljare under mer än hundra år av allmänna demokratiska val i Sverige. Vi analyserar valresultatet 2022 i ljuset av dessa historiska erfarenheter. Därigenom kan vi bidra till diskussionen om på vilket sätt riksdagsvalet 2022 markerar något nytt och i vilka avseenden valet är en del av längre trender eller tendenser i den svenska valdemokratin.

Vi har för den här rapporten valt att namnge valet *Energivalet 2022*. Det är ett tidigt försök att placera in valet 2022 i en historisk valkontext. Traditionen att namnge riksdagsval initierades av statsvetaren Peter Esaiasson som namngav alla riksdagsval mellan 1866 och 1985 i sin avhandling *Svenska valkampanjer* (1990). Motiveringen till namnet *Energivalet* är att valrörelsen 2022 till stor del kom att handla om höga priser på el och drivmedel. Global pandemi och Rysslands krig mot Ukraina var viktiga händelser under mandatperioden men fick mycket lite uppmärksamhet i valrörelsen. Och trots att brottsbekämpning och lag och ordning legat kroniskt högt på dagordningen under hela mandatperioden som en konsekvens av ökat gängvåld blev det särskilt under slutfasen av valrörelsen mest fokus på energifrågorna. Sifo/Kantar publics *Mediemätaren* och SVTs vallokalundersökning 2022 visade att såväl nyhetsmedier som väljare hade frågor om elpriser, bensinpriser och kärnkraftens framtid högt på dagordningen under den sista veckan.

Namngivningen av val sätts förstas inte i kilskrift. I historiens ljus kan riksdagsvalet 2022 blir ihågkommet som särskilt eller särpräglad på något annat sätt än att en stor del av valdebatten handlade om energifrågor. Det är svårt att veta nu. I väntan på mer data från Valundersökningen, SOM-undersökningar och fler analyser av partiers kampanjbudskap och medievalrörelsens innehåll blir det preliminära namnet på valet 2022 därför *Energivalet*.

Nytt världsrekord i förtida röstning

Vikten av ett högt valdeltagande har varit ett centralt demokrativärde i svensk politisk kultur i drygt hundra år (se t ex Kjellgren, 2001). Det är tydligt inte minst när man ser till hur vi i Sverige har valt att reformera valsystemet och organisera valadministrationen. Vi har ansträngt oss för att montera ned alla potentiella hinder för medborgarnas möjligheter att avlägga sina röster i samband med valen. Vårt system med förtida röstning är ett av världens mest generösa. Tidigare forskning har visat att generositeten burit frukt i form av ett högre valdeltagande, i synnerhet sedan kommunerna tog över ansvaret för att organisera den förtida röstningen (Dahlberg, Oscarsson & Öhrvall, 2008; Dahlberg, Lindskog, Oscarsson & Öhrvall, 2022). Upp till 18 dagar före valet har svenska väljare

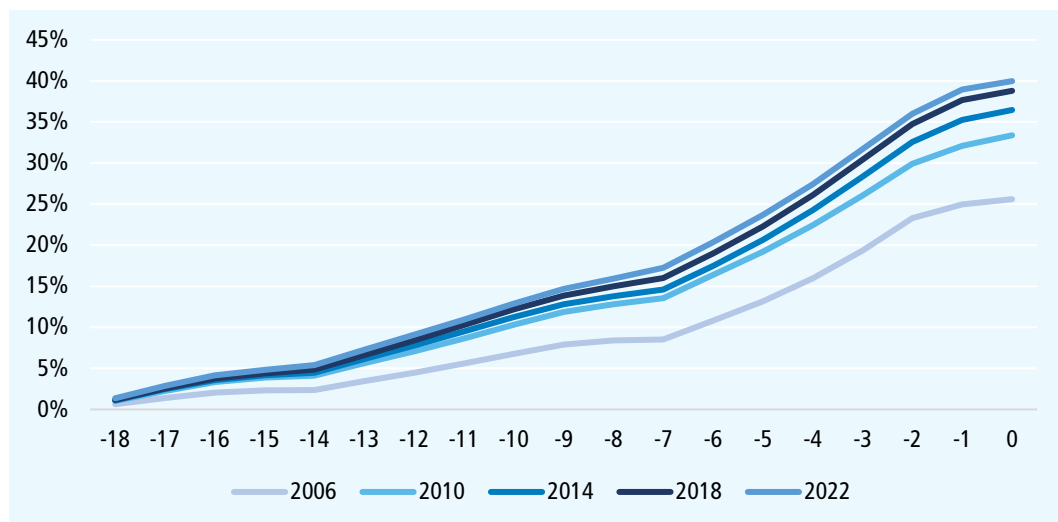
¹ Den här rapporten är en reviderad och uppdaterad version av "Förhandlingsvalet 2018" (Rapport 2018:8) med nya data från 2022 års val.

möjlighet att avlämna röster i förtid, den här gången vid närmare 2 618 röstmottagningslokaler spridda över hela landet (www.val.se).²

Möjligheterna att rösta i förtid introducerades under tidigt 1940-tal. Förtidsröstning har sedan det egentliga genombrottet 1970 blivit mycket populärt i Sverige. I 2022 års val valde hela 3 135 775 röstberättigade 47,9 (procent) att rösta i förtid före valdagen (se figur 2), varav merparten under den sista veckan av valrörelsen. Det är ännu ett nytt svenskt rekord och samtidigt ett nytt världsrekord.³

Inströmningen av förtida röster inför valet gav även den här gången en mycket god förhandsuppfattning om den allmänna valtemperaturen. Valmyndighetens dagliga rapportering av förtida röstningsmottagandet under de sista veckorna har i samband med de senaste valen visat en inströmningskurva med en likartad profil (se figur 1). Redan någon vecka före valet den 11 september 2022 stod det klart att valdeltagandet kunde nå upp till samma nivå som i de två senaste valen och kanske till och med lite högre (se figur 1). Även om det råder viss eftersläpning i rapporteringen av inkomna förtidsröster var andelen inkomna förtidsröster minus 7 dagar före valet 2022 några tiondelar högre än vid motsvarande tidpunkt 2018.

Figur 1 Inströmning av förtida röster i svenska val 2006–2022 under de sista 18 dagarna före valet (ackumulerad andel)
Absentee voting in Swedish elections 2006–2022 the last 18 days before Election Day (accumulated proportions).

Kommentar: Resultaten bygger på uppgifter om inströmning av förtidsröster under de 18 dagarna inför valen 2006–2022. Data är ursprungligen hämtad från Valmyndigheten (www.val.se).

² Uppgiften om antalet röstmottagningslokaler är hämtad från Valmyndighetens hemsida, från statistiken över öppna förtida röstningslokaler 2022.

³ I Sverige är kommunernas valnämnder ansvariga för att det finns åtminstone en lokal för förtida röstmottagning., Enligt vallagen 4 kap. §24 ska det i varje kommun finnas minst en lokal för förtida röstning öppen varje dag under denna period. I praktiken är antalet öppna förtidslokaler dock klart fler – drygt 1 000 lokaler höll öppet varje dag i samband med 2014 års val. Enligt en sammanställning från Sveriges kommuner och landsting (Sveriges Kommuner och Landsting, Veckobrevet 29/9 2010) ökade antalet platser där allmänheten kunde förtidsrösta från 1 785 till 2 100 platser mellan 2006 och 2010. Enligt Valmyndigheten (www.val.se) användes år 2014 inte mindre än 3 095 platser för förtidsröstning, inkluderat anstalter och äldreboenden som inte är öppna för allmänheten. I 2018 års val användes 2 693 platser för förtidsröstning enligt Valmyndigheten. För fler analyser av förtida röstning i Sverige och dess effekter på valdeltagandet, se Brothén (2003) och Dahlberg, Oscarsson & Öhrvall (2008). Om möjligheterna för utlandssvenskar att delta i val, går att läsa i (Solevid 2016).

Det är förstås inte möjligt att säkert veta på förhand om ökad förtidsröstning verkligen betyder ett högre totalt valdeltagande eller om förtidsröstandet som sådant blivit mer populärt i relation till valdagsröstandet. Men inströmningen gav en tydlig indikation om att så skulle bli fallet även denna gång.

Valmyndighetens statistik visar att hela 40,3 procent av de röstberättigade väljarna röstat i förtid inför valsöndagen den 11 september 2022. Omräknat med antal avgivna röster som procentbas blir andelen förtida röster 47,9 procent (se figur 2). Resultaten är intressanta på många sätt, men kanske framför allt i ljuset av diskussioner om potentiella effekter av partiernas kampanjaktiviteter i slutskedet av en valrörelse: Fler än var tredje väljare hade redan lagt sina röster innan de avslutande partiledardebatterna i TV4 och SVT ägt rum. Den populära förtida röstningen begränsar utrymmet för stora effekter av sena utspel och prestationer under de sista intensiva dagarna av valrörelserna.

Dock vet vi nu i efterhand att det inte blev något rekord i valdeltagande i 2022 års val. Valdagsröstandet blev inte lika högt som förtidsröstningen. Valdeltagandet sjönk med tre procentenheter från 87,2 till 84,2 procent. I just det här valet skvallrade inströmningen av förtida röstning inte om något högre valdeltagande totalt sett. Rekordet betydde alltså fortsatt ökad popularitet att förtidsrösta, men inte att delta i valet.

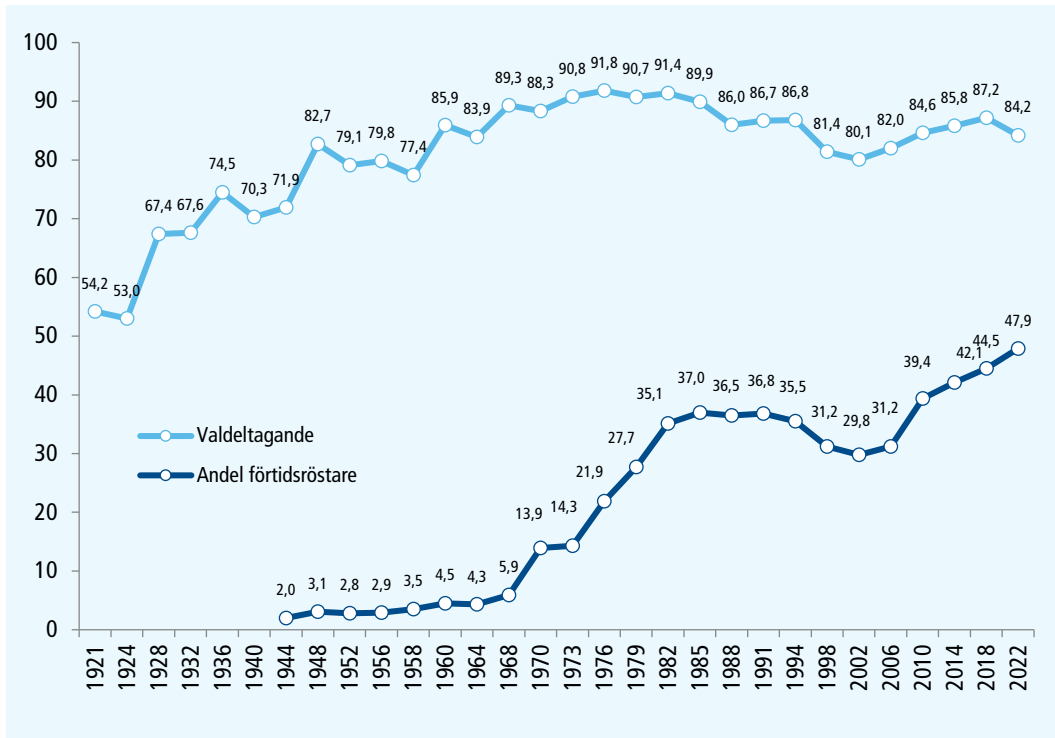
Högt valdeltagande

Högt valdeltagande har varit ett utmärkande drag för den svenska valdemokratin under nästan hela den demokratiska epoken (se figur 2). Vid det första demokratiska valet 1921 röstade 54,2 procent av väljarna. Sedan dess har valdeltagandet ökat dramatiskt, framför allt under 1930- och 1940-talen. Genomsnittet i valdeltagande under efterkrigstiden (1948–2022) landar på imponerande 85,5 procent.

Efter fyra val i rad med växande valdeltagande fick vi alltså se ett fall i valdeltagandet i riksdagsvalet 2022. Detta sker trots att många mobiliserande faktorer för valdeltagande varit närvarande, inte minst saker som stark valspänning, tydliga regeringsalternativ och intensiv medievalrörelse (jfr Oscarsson & Holmberg, 2016). Valdeltagandet 84,2 procent är ett resultat som alltså ligger strax under det historiska efterkrigssnittet. Orsakerna till minskningen har svensk valforskning anledning att återkomma till i kommande analyser. Trots ett lägre valdeltagande handlar det alls inte om något lågt valdeltagande, i vare sig historisk eller internationell jämförelse. Med 84,2 procent bibehåller Sverige sin position bland de demokratiska länder där valdeltagandet är som allra högst.

Huvudorsakerna till minskningen i valdeltagande kommer att beforskas ytterligare i kommande publikationer från Valforskningsprogrammet. Vi nöjer oss här med att lista några av de förklaringar som brukar föras fram i litteraturen. Nivån på valdeltagandet i ett land beror till största delen på institutionella faktorer som valsystem och valadministration (se Oscarsson & Holmberg, 2016). Men *inom* ett politiskt system är det andra faktorer som avgör hur högt valdeltagandet blir. Den slutgiltiga nivån på valdeltagandet i ett enskilt val kan förstås som nettoresultatet av en dragkamp mellan mobiliserande och demobiliserande faktorer.

Figur 2 Valdeltagande och förtidsröstning i Sverige 1921–2022 (procent).
Voter turnout and absentee voting in Sweden 1921–2022 (per cent).

Kommentar: Resultaten är hämtade från den officiella valstatistiken via Statistiska centralbyrån och Valmyndigheten. Andelen förtidsröstare är beräknad utifrån valdeltagandet (summan av giltiga och ogiltiga röster). Läs mer i boken *Svenska poströstare* (Brothén 2003). En analys av förtidsröstningen i Sverige 1944–2006 återfinns i boken *Förtida röstning i Sverige* (Dahlberg, Oscarsson & Öhrvall 2008). Andel förtida röster vid de svenska Europaparlamentsvalen har varit följande: 1995: 23 procent, 1999: 32 procent, 2004: 25 procent, 2009: 30 procent, 2014: 36 procent och 2019: 39 procent (SCB och Valmyndigheten).

Givet vad vi vet från tidigare finns en rad faktorer som kan ha bidragit *positivt* för att pressa upp valdeltagandet i 2022 års val, såsom exempelvis graden av spänning, tydliga regeringsalternativ, intensiv medievalrörelse där många väljare visade stort engagemang och uppfattade att det stod mycket på spel. Men vi vet också att det kan finnas faktorer som bidragit *negativt* till att pressa ned valdeltagandet. Det finns ett demografiskt tryck nedåt på valdeltagande på grund av att många väljare med utrikes bakgrund – med en dokumenterat lägre benägenhet att rösta – har blivit svenska medborgare och därmed erhållit rösträtt i riksdagsvalet under perioden 2018–2022. Ett nytt politiskt landskap med nyformerade partikonstellationer och synen på Sverigedemokraterna kan ha gjort det svårt att välja parti för vissa grupper av väljare. Karaktären på valrörelsen blev stundtals hätsk, med inslag av affekt, hård kritik och ibland även demonisering av motståndare, vilket kan ha fungerat avtändande på vissa grupper av väljare. Slutligen kan längre köer i vallokalerna både under förtidsröstningen och under valdagen ha påverkat deltagandet negativt. Om detta har vi ännu inte alla svaren och förblir därför spekulationer vid denna tidpunkt.

Så slutade valet 2022

Mandatperioden 2018–2022 blev en krisernas mandatperiod. En rekordlång 134 dagar regeringsbildningsprocess slutade i ett koalitionsavtal, kallat *Januariavtalet*, mellan fyra partier: Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna. En minoritetsregering bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet kunde bildas i januari 2019 (Löfven II). Januariavtalet blev en lösning på den långvariga parlamentariska krisen efter

valet 2018, men byggde också in spänningar. Vänsterpartiet tilläts inte ha något direktinflytande på den förda regeringspolitiken, vilket bäddade för parlamentariska kriser längre fram. Vid två tillfällen förlorade minoritetsregeringar budgetomröstningar och fick regera på oppositionens budget. Vid midsommarkrisen 2021 fälldes statsminister Stefan Löfven i en misstroendeomröstning efter att Vänsterpartiet gjort gemensam sak med högeroppositionen. Även om Löfven kunde återkomma som statsminister bara någon vecka senare innebar Midsommarkrisen slutet för Januariavtalet. Liberalernas partiledare Nyamko Sabuni annonserade att partiet nu verkade för en borgerlig regering, vilket tolkades som att partiet hade "bytt sida" i svensk politik. I augusti annonserade Stefan Löfven sin avgång. Under hösten blev det klart att Magdalena Andersson skulle efterträda Löfven som partiordförande. Hon valdes den 24:e november 2021 till Sveriges första kvinnliga statsminister. I samband med den nya regeringsbildningen valde Miljöpartiet att lämna regeringen.

Som om den parlamentariska instabiliteten inte vore nog fick minoritetsregeringarna (Löfven II, III och Andersson I) hantera två stora utifrån kommande kriser: först en folkhälsokris till följd av en global pandemi under åren 2020-2022 och därefter en säkerhetspolitisk kris utlöst av Rysslands invasion av Ukraina den 24 februari 2022.

Även valrörelsen 2022 gick i krisernas tecken, men det var varken pandemin eller Ukrainakriget som diskuterades. Istället var det höga priser på el och drivmedel, växande gängkriminalitet och annalkande lågkonjunktur som bekymrade väljarna och som blev framträdande i diskussionerna mellan partierna. Efter valet väntade dyrtider med högre inflation, högre bolån och lägre reallöner. I en del av valdebatterna talades om en annalkande krigsvinter.

Som vanligt blev det stort fokus även på partiernas koalitions signaler och synen på samarbete med Sverigedemokraterna. I ett flerpartisystem som det svenska har regeringsfrågan alltid en rättmätig plats på dagordningen inför ett riksdagsval. Vi väljer partier, inte regeringar, i samband med valen. Opinionsmätningarna duggade tätt för att informera väljarna om vilka partier som riskerade att hamna under fyra procent och om vilka regeringsunderlag som skulle kunna komma att bildas på basis av ett tänkt valresultat.

Riksdagsvalet 2022 blev en jämn kamp mellan två nya partikonstellationer som alternativa regeringsunderlag: fyra mitten-vänsterpartier formerade sig bakom Socialdemokraternas partiledare Magdalena Andersson som regeringsbildare medan fyra mitten-högerpartier formerade sig bakom Moderaternas partiledare Ulf Kristersson.

Tabell 1 Valutgången i det svenska riksdagsvalet den 11 september 2022.
Election results in the Swedish general election September 11th, 2022.

	Antal röster 2022	Andel röster 2022	Förändring 2018-2022	Riksdags- mandat 2022	Förändring 2018-2022
Vänsterpartiet	437 050	6,75	-1,25	24	-4
Socialdemokraterna	1 964 474	30,33	+2,07	107	+7
Miljöpartiet de gröna	329 242	5,08	+0,67	18	+2
Centerpartiet	434 945	6,71	-1,89	24	-7
Liberalerna (tidigare Folkpartiet)	298 542	4,61	-0,88	16	-4
Kristdemokraterna	345 712	5,34	-0,98	19	-3
Moderaterna	1 237 428	19,10	-0,74	68	-2
Sverigedemokraterna	1 330 325	20,54	+3,01	73	+11
Övriga partier	100 076	1,54	+0,40		
Giltiga röster	6 477 794	-	-	-	-
Ogiltiga röster – blanka	62 833	0,96	-0,01	-	-
Ogiltiga röster – inte anmälda partier	1 431	0,02	-0,15	-	-
Ogiltiga röster – övriga	5 567	0,09	-0,04	-	-
Valdeltagande	6 547 625	84,21	-2,97	-	-
Antal röstberättigade	7 775 390	-	-	-	-

Kommentar: Uppgifterna om valresultatet är hämtade från Valmyndighetens hemsida (www.val.se).

Valresultatet blev precis så jämnt som samstämmiga opinionsmätningar berättat om före valet. Trots att regeringspartiet Socialdemokraterna gick framåt i valet vann mitten-högerpartierna en mycket knapp seger med endast 46 296 röster eller 0,7 procentenheter (se tabell 1). Mandatfördelningen blev 176 mandat för Liberalerna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna mot 173 mandat för Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Centerpartiet. Valresultatet blev totalt sett likt 2018 års riksdagsval med relativt små aggregerade förändringar av partiernas röststöd. Med en valframgång på tre procentenheter kunde Sverigedemokraterna ta över positionen som riksdagens andra största parti med 20,5 procent av rösterna.

Av de vinnande mitten-högerpartierna var det bara Sverigedemokraterna som vann fler väljare 2022. Moderaterna fortsatte sin kräftgång sedan succévalet 2010, backade med sju tiondelar och landade på 19,1 procent. Kristdemokraterna föll ned till 5,3 procent och Liberalerna till 4,6 procent. Givet Liberalernas prekära läge i väljaropinionen under större delen av mandatperioden och givet ett sent partiledarbyte bara fem månader före valet 2022 uppfattades det som en stor lättnad att partiet klarade fyraprocentsspärren. I kommande analyser får vi återkomma till frågan huruvida Liberalerna klarade sig kvar av egen maskin eller med hjälp av stödröster.

Övriga partier samlade 2022 tillsammans 1,54 procent av rösterna vilket är historiskt relativt lågt och ett tangerat resultat jämfört med 2018. Vi får gå tillbaka till 1960-talet för att hitta ett val då så få väljare röstat på partier som inte redan äger riksdagsrepresentation (se tabell 2).⁴ Inget av de övriga partierna 2018 samlade mer än 0,4 procent av rösterna. Bäst gick det för nystartade Partiet Nyans som erhöll 28 352 röster (0,44 procent), Alternativ för Sverige med 16 646 röster (0,26 procent), Medborgerlig Samling med 12 882 röster (0,2 procent) och Piratpartiet med 9 135 röster (0,14 procent). Feministiskt initiativ, som utmanade starkt i samband med 2014 års val då partiet fick 3,1 procent av rösterna, fick bara 3 157 röster (0,05 procent).

⁴ Vad som kan betraktas som röstning på ett icke-parlamentariskt alternativ är inte helt lätt att reda ut utan beror på hur man väljer att betrakta partisplittringar och valtekniska samarbeten. 1921: I mars samma år så anslöt sig Sveriges socialdemokratiska vänsterparti till Komintern och döpte om sig till Sveriges kommunistiska parti. Cirka 6000 "icke-revolutionära element" inom partiet utslöts. Dessa bildade under Ivan Vennerström ett nytt parti också det kallat Sverges (sic) socialdemokratiska vänsterparti. År 1923 sammanslog sig partiet med Socialdemokraterna. 1924: 1923 splittrades det liberala samlingspartiet över frågan om förbud för alkoholhaltiga drycker. De som var för ett förbud bildade Frisinnade folkpartiet och de som var emot bildade Liberala riksdagspartiet. 1924 blir Carl "Zäta" Höglund utsluten ur den Komintern anslutna Sveriges kommunistiska parti och bildar sitt eget parti Sverges (sic) kommunistiska parti som inte var ansluten till Komintern (Moskvatrogen). 1926 efter Hjalmar Brantings död så gick partiet samman med Socialdemokraterna. 1932: 1929 utslöts Karl Kilbom och Nils Flyg ur Sveriges kommunistiska parti på order av Josef Stalin. Dessa två bildade därefter med andra utslutna ett nytt parti som även det hette Sveriges kommunistiska parti. Anhängarna till det här partiet kom att få smeknamnet kilbomare medans de Moskvatrogna blev kända som sillénare. Partiet bytte senare namn till Socialistiska partiet och sen Svenska socialistiska partiet och kom under senare delen av 30-talet och 40-talet att utvecklas i en allt mer nazistisk riktning. 1964: I ett försök att maximera de potentiella borgerliga mandat de borgerliga partierna skulle kunna få så bildades Medborgerlig samling 1964 och vann i valet det året tre mandat i Fyrstads-kretsen (Malmö, Lund, Landskrona och Helsingborg) med politiker från de tre borgerliga partierna. Samma tanke låg bakom "Mellanpartierna" som ställde upp i Kalmar läns och Gotlands läns valdistrikt. 1968: Viss lokal valsamverkan fortsatte mellan de borgerliga partierna i den så kallade "samling 68" som vann 4 mandat i riksdagens andra kammare. Även den här gången vann Mellanpartierna mandat, tre ett mandat mer än i valet 1964. 1985: Centerpartiet ingick en valteknisk samverkan med Kristen demokratisk samling under den gemensamma benämningen Centern. 1988: Efter decennier av en stabil 5-partiriks dag så kom i och med valet 1988 ett nytt parti in i riksdagen, Miljöpartiet. 1991: Två nya partier kom in i riksdagen i och med årets val. Kristdemokraterna och Ny demokrati som båda fick mer röster än Vänsterpartiet. Det första nya partiet med att komma in i riksdagen på länge blev också det första partiet att åka ur riksdagen nämligen Miljöpartiet som med sina 3,4 hamlade under riksdagsspärren. 1994: Ny demokrati åker ur riksdagen och Miljöpartiet kommer återigen in. 2010: Sverigedemokraterna kommer in i riksdagen och med 5,7 procent blir de större än både Vänsterpartiet och Kristdemokraterna.

Tabell 2 Valresultat i svenska riksdagsval 1921–2022 (procent).
Election results in Swedish general elections 1921–2022 (per cent).

År	Valdelt.	M	C	FP/L	FP/L	FP/L	KD	NYD	SD	MP	S	V	FI	Övr	Benämning	Andel röstande på ett icke-parlamentariskt alternativ
1921	54,2	25,8	11,1	19,1	-	-	-	-	-	-	36,2	4,6	-	3,2	Demokrati valet	0,4/3,6
1924	53,0	26,1	10,8	16,9	-	-	-	-	-	-	41,1	5,1	-	0,0	Nedrustningsvalet	0,0/1,5
1928	67,4	29,4	11,2	15,9	-	-	-	-	-	-	37,0	6,4	-	0,1	Kosackvalet	0,1
1932	67,6	23,5	14,1	11,7	-	-	-	-	-	-	41,7	8,3	-	0,7	Krisvalet	1,1/6,4
1936	74,5	17,6	14,3	12,9	-	-	-	-	-	-	45,9	7,7	-	1,6	Per Albin valet	1,6
1940	70,3	18,0	12,0	12,0	-	-	-	-	-	-	53,8	4,2	-	0,0	Samlingsvalet	0,0
1944	71,9	15,9	13,6	12,9	-	-	-	-	-	-	46,7	10,0	-	0,7	Framtidsvalet	0,7
1948	82,7	12,3	12,4	22,8	-	-	-	-	-	-	46,1	6,3	-	0,1	Planhushållningsvalet	0,1
1952	79,1	14,4	10,7	24,4	-	-	-	-	-	-	46,1	4,3	-	0,1	Grispremievalet	0,1
1956	79,8	17,1	9,4	23,8	-	-	-	-	-	-	44,6	5,0	-	0,1	Skattesänkingsvalet	0,1
1958	77,4	19,5	12,7	18,2	-	-	-	-	-	-	46,2	3,4	-	0,0	ATP valet	0,0
1960	85,9	16,5	13,6	17,5	-	-	-	-	-	-	47,8	4,5	-	0,1	TV valet	0,1
1964	83,9	13,7	13,2	17,0	1,5	0,3	1,8	-	-	-	47,3	5,2	-	0,0	Halmhattsvalet	2,1/3,6
1968	89,3	12,9	15,7	14,3	1,7	0,9	1,5	-	-	-	50,1	3,0	-	0,0	Erlanders valet	1,5/4,1
1970	88,3	11,5	19,9	16,2	-	-	1,8	-	-	-	45,3	4,8	-	0,4	Enkammarvalet	2,3
1973	90,8	14,3	25,1	9,4	-	-	1,8	-	-	-	43,6	5,3	-	0,6	Kungavalet	2,3
1976	91,8	15,6	24,1	11,1	-	-	1,4	-	-	-	42,7	4,8	-	0,4	Maktskiftesvalet	1,8
1979	90,7	20,3	18,1	10,6	-	-	1,4	-	-	-	43,2	5,6	-	0,8	Villakostnadsvalet	2,1
1982	91,4	23,6	15,5	5,9	-	-	1,9	-	-	1,7	45,6	5,6	-	0,2	Löntagarfondsvalet	3,8
1985	89,9	21,3	12,4	14,2	-	-	-	-	-	1,5	44,7	5,4	-	0,5	Westerbergs valet	2,0/4,6
1988	86,0	18,3	11,3	12,2	-	-	2,9	-	-	5,5	43,2	5,8	-	0,7	Miljövalet	9,0
1991	86,7	21,9	8,5	9,1	-	-	7,1	6,7	-	3,4	37,7	4,5	-	1,0	Ny Demokrati valet	14,6
1994	86,8	22,4	7,7	7,2	-	-	4,1	1,2	-	5,0	45,3	6,2	-	1,1	Marknadsvalet	6,1
1998	81,4	22,9	5,1	4,7	-	-	11,7	-	0,4	4,5	36,4	12,0	-	2,2	Vård, skola, omsorg valet	2,6
2002	80,1	15,3	6,2	13,4	-	-	9,1	-	1,4	4,6	39,9	8,4	-	1,7	Språktests valet	3,1
2006	82,0	26,2	7,9	7,5	-	-	6,6	-	2,9	5,2	35,0	5,8	0,7	2,0	Allians valet	5,7
2010	84,6	30,1	6,6	7,0	-	-	5,6	-	5,7	7,3	30,7	5,6	0,4	1,0	Åttapartivalet	7,1
2014	85,8	23,3	6,1	5,4	-	-	4,6	-	12,9	6,9	31,0	5,7	3,1	1,0	Dödläges valet	4,1
2018	87,2	19,8	8,6	5,5	-	-	6,3	-	17,5	4,4	28,3	8,0	0,5	1,1	134-dagars valet	1,5
2022	84,2	19,1	6,7	4,6	-	-	5,3	-	20,5	5,0	30,3	6,7	-	1,5	Energivalet	1,5

Kommentar till tabell 2: Valen 1921–1968 är val till riksdagens andrakammare. Observera att partiernas procentuella röststöd inte alltid summerar till 100,0 på grund av avrundningar. Observera att Folkpartiets röststöd 2010 i den här tabellen har avrundats nedåt till 7,0 för att partiernas röststöd ska summera till 100,0. Valen 1921–1968 är val till riksdagens andrakammare. Observera att partiernas procentuella röststöd inte alltid summerar till 100,0 på grund av avrundningar. Observera att Folkpartiets röststöd 2010 i den här tabellen har avrundats nedåt till 7,0 för att partiernas röststöd ska summera till 100,0. Partiernas beteckningar: M=Moderata samlingspartiet, tidigare: Högerpartiet, dessförinnan Högers riksförbund, innan dess allmänna valmansförbundet (inräknat Liberala försvarsvänner); C=Centerpartiet, dessförinnan Bondeförbundet (inräknat Jordbrukarnas Riksförbund); L=Liberalerna tidigare Folkpartiet liberalerna tidigare Liberala och Frisinnade. KD=Kristdemokraterna, tidigare: Kristdemokratiska samhällspartiet, Kristen Demokratisk Samling (KDS); NyD=Ny Demokrati; S=Arbetspartiet-Socialdemokraterna (inräknat vänstersocialisterna); V=Vänsterpartiet, tidigare: Vänsterpartiet Kommunisterna (VpK), dessförinnan SKP (Sveriges Kommunistiska Parti) (inräknat Socialister); SD=Sverigedemokraterna; FI=Feministiskt Initiativ; Övr=Övriga partier; M+ C+FP betecknar Medborgerlig Samling (1966 samlingsrörelser under olika namn, 1968 Samling 68); C+FP betecknar Mellanpartierna (1966 Mittensamverkan, Mellanpartierna eller samverkan mellan C och FP, 1968 och 1970 Mittenpartierna). År 1985 var det valsamverkan – saxad lista i Kalmar län – mellan Centerpartiet och dåvarande Kristen Demokratisk Samling (KDS) nuvarande Kristdemokraterna; KDS fick 2,3 procent av rösterna. Vänstersocialisterna redovisas ibland tillsammans med socialdemokraterna 1921 men har här förts till kategorin övriga partier (3,2 procent). Benämningarna av valen mellan åren 1921–1985 är hämtade från Esaiaasson (1990:421). Övriga benämningar är myntade i samråd med Peter Esaiaasson. 134-dagarsvalet 2018 har tidigare kallats för Förhandlingsvalet 2018.

Källa: SCB.

Lagom aggregerad rörlighet men ökad fragmentisering

Tidsserierna över aggregerade förändringar i historiska val (se figur 3) visar att valet 2022 inte förändrade styrkeförhållandena mellan partierna särskilt mycket. Den aggregerade rörligheten mätt med hjälp av det klassiska *Pedersens index* ger ett värde på 5,8 – vilket är klart lägre än sentida val. Vi behöver backa tillbaka till mandatperioden 1973-1976 för att hitta ett lägre värde för den aggregerade rörligheten (3,0). I historiens ljus liknar utvecklingen av partiernas röststöd 2018-2022 en närmast fastfrusen situation.

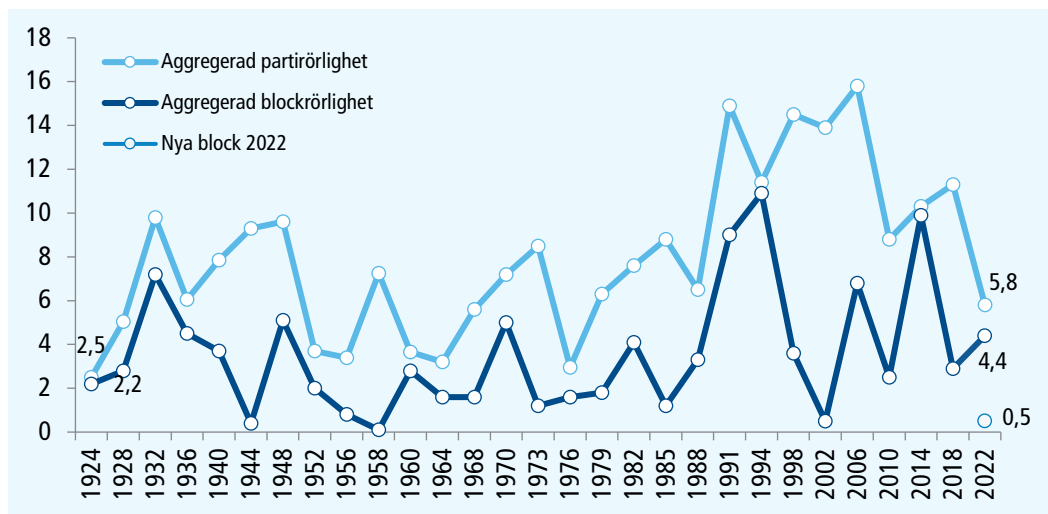
Det betyder att Sverige fortfarande inte haft något jordskredsval som flera av våra grannländer hade redan under 1970-talet. Förändringarna från ett val till ett annat är ofta blygsamma, särskilt i internationell jämförelse, vilket understryker den anmärkningsvärda stabiliteten i det svenska partisystemet (Ersson 2012).⁵ Uttryckt som antalet mandat var det endast 20 mandat i riksdagen som bytte ägare mellan de åtta riksdagspartier som var inblandade i bytena 2018-2022.

De frusna styrkeförhållandena kan också analyseras genom att beräkna mått för aggregerad blockrörlighet. Med de gamla partikonstellationerna i svensk politik (V-S-MP vs C-L-KD-M) är den aggregerade blockrörligheten ungefär lika stor som 2018: Skillnaderna i röststöd för de gamla blocken mellan 2018 och 2022 landar på indexvärdet 4,4. Men ser vi till förändringarna av röststyrka med de partikonstellationerna som var aktuella inför 2022 års val (V-S-MP-C vs L-M-KD-SD) har de varit minimala: ett mått för aggregerad blockrörligheten blir bara 0,5! Trots global pandemi, krig i vår omvärld och en turbulent parlamentarisk situation landar valresultatet 2022 i det här avseendet nästan exakt likadant som 2018.

För fullständighetens skull och som en notering i den svenska politiska samtidshistorien kan vi också konstatera att de gamla Allianspartierna (C-L-KD-M) gjorde ett klart sämre val 2022 än 2018 (från 40,3 till 35,8 procent). Och Januariavtalspartierna (S-MP-C-L) erhöll ett identiskt valresultat i de båda valen, 46,7 procent!

⁵ Valet 2022 bjöd således inte på några historiskt stora fram- eller tillbakagångar för något av partierna. De största förändringarna från ett val till ett annat har inträffat relativt nyligen. Nummer ett är Moderaternas framgångar i 2006 års val med +10,9 procentenheter. Socialdemokraternas tillbakagång mellan 1994 och 1998 års val är nummer två (-8,9) och nummer tre är Folkpartiets väljarvinster mellan 1998 och 2002 (+8,7). Moderaternas väljarförlust 2014 (-6,7) och Sverigedemokraternas väljarvinster 2014 (+7,2) kvalar in på 11:e respektive 9:e plats i svensk valhistoria. En analys av historiens största vinster och förluster i förhållande till partiets storlek visar att de tre största segrarna alla har handlar om situationer där ett parti nästan tredubblat sitt eget väljarstöd jämfört med det senaste valet: Svenska Kommunistpartiet (SKPs) framryckning mellan 1940 och 1944 års val (+294 procent), Kristdemokraternas framgångar mellan 1994 och 1998 (+288 procent) och Folkpartiets framgång 1982-1985 (+285 procent). Historiens största väljartapp står Ny Demokrati för 1994 (behöll bara 18 procent av sitt väljarstöd från 1991), SKPs tillbakagång 1936-1940 (45 procent) och FPs kräftgång 2002-2006 (56 procent). Inga rörelser 2018-2022 kvalar in på dessa topplistor.

Figur 3 Aggregerad förändring av partiernas röststöd 1924–2022 (Pedersens index) samt aggregerad blockrörlighet. *Aggregated volatility and bloc volatility in Sweden 1924–2022.*

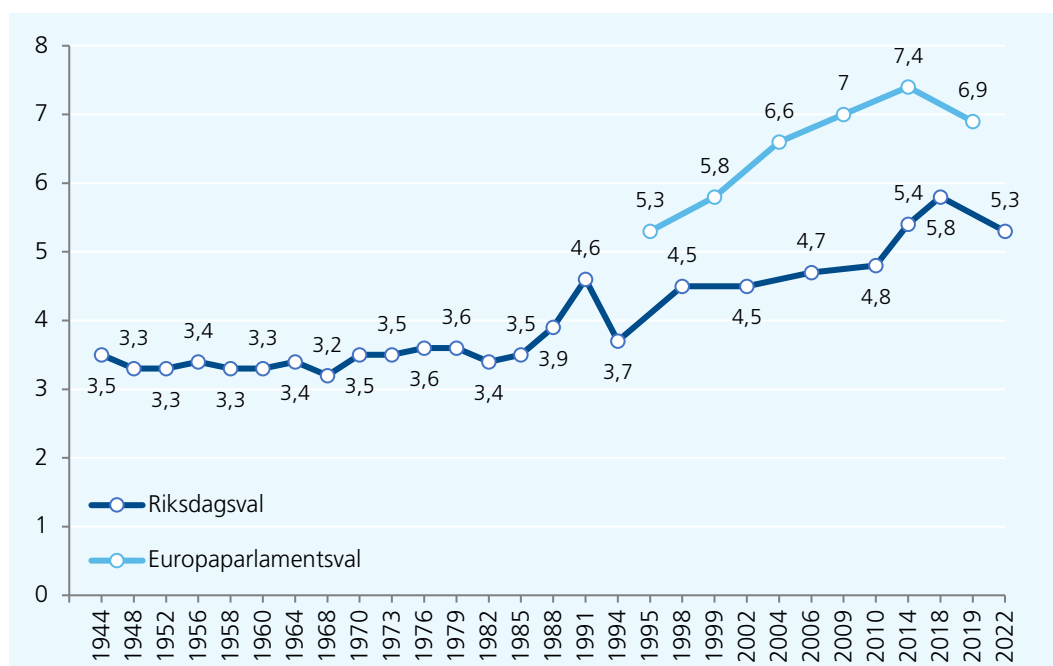

Kommentar: Resultaten bygger på bearbetningar av officiell valstatistik (se tabell 2). Den övre linjen visar den aggregerade förändringen av partiernas röststöd (Pedersens index) som beräknas som de summerade absoluta förändringarna (i procentenheter) av partiernas röststöd mellan två på varandra följande val dividerat med två. Pedersens index är beräknat för sex kategorier 1924–1960, nio kategorier 1964, sju kategorier 1968–1985, åtta kategorier 1988–1991, nio kategorier 1994, åtta kategorier 1998, nio kategorier 2002–2010, tio kategorier 2010–2018, samt nio kategorier 2022. Måttet för aggregerad förändring mellan två val utvecklades av Mogens Pedersen under 1970-talet (Pedersen 1979). Den undre linjen gäller blockrörlighet (BR) och beräknas på motsvarande sätt men för bara tre kategorier: Partier till vänster (SKP/Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet 1988–), partier till höger (Högerpartiet/Moderaterna, Folkpartiet, Bondeförbundet/Centerpartiet och KDS/Kristdemokraterna) samt gruppen övriga partier (t ex Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ). För ett liknande tillvägagångssätt, se (Bartolino & Mair 1990). Figuren visar två punkter för 2022, en baserad på de tidigare kategorierna och en baserad på de nya blocken för 2022: partier till vänster (Vänsterpartiet, Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Centerpartiet) och partier till höger (Liberalerna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna).

Från valresultaten i svenska Europaparlamentsval och riksdagsval lär vi oss att det svenska partisystemet har blivit klart mer fragmentiserat under de senaste decennierna (se figur 4). Väljarna i Sverige tycks långsamt utveckla en förkärlek för att rösta på små och medelstora partier och ett motstånd att stödja stora partier. Resultatet blir att antalet effektiva partier i partisystemet växer. Vår riksdag med åtta partier talar sitt tydliga språk. Fler partier i partisystemet påverkar inte bara dynamiken i partiernas konkurrens om väljare. Allt annat lika leder det också till större koordineringsproblem när det gäller att forma stabila parlamentariska samarbeten och bilda regeringar.

Men den tydliga trenden mot ökad fragmentisering av det svenska partisystemet fortsatte inte i samband med 2022 års val. Svenska väljares ökade benägenhet att sprida ut sina röster på allt fler partier minskade från 5,8 2018 till 5,3 2022. Det är fortfarande ett högt värde med svenska mått mätt. Om det handlar om ett verkligt trendbrott kan dock bara framtiden utvisa.

Figur 4 Det svenska partisystemets fragmenteringsgrad i samband med riksdagsval och Europaparlamentsval 1944–2022 (effektivt antal partier).
Party system fragmentation in Swedish general elections and European parliamentary elections 1944–2022 (effective number of parties).

Kommentar: Måttet på fragmentering kallas *Effective Number of Parties* (ENP) och beräknas genom att dividera talet 1 med summan av partiernas kvadrerade röststöd, alternativt platser i parlamentet. I denna tidsserie används partiernas röstetal. Ju högre tal desto högre grad av fragmentisering. Siffrorna för riksdagsvalen 1960–2018 är hämtad från The Comparative Political Data Set i The Quality of Government Basic Dataset (Armingeon m.fl., 2021; Dahlberg m.fl., 2022). Resterande värden är beräknade på samma vis som Armingeon m.fl. (2021).

En fjärdedel kryssar en kandidat

Även om Sverige sedan mitten av 1990-talet haft ett personvalssystem med möjlighet att kryssa en kandidat på partiernas listor handlar väljarnas val fortfarande i första hand om att välja parti (Berg & Oscarsson 2015). Andelen väljare som personröstar är fortfarande efter snart trettio år högst begränsat. I 2022 års riksdagsval personröstade endast 22,5 procent av väljarna (se tabell 3), vilket motsvarar strax över 1,5 miljoner väljare. Det är något lägre än i de tre senaste valen 2010, 2014 och 2018 men inget bottenrekord. År 2002 var andelen kryssande några tiondelar lägre med 22,2 procent.

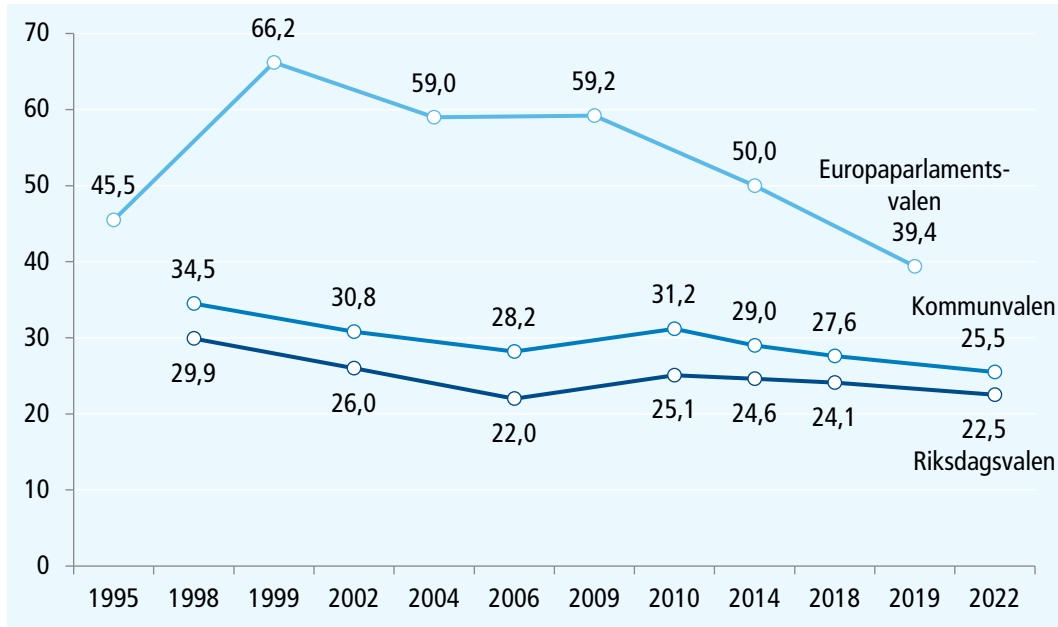
Tabell 3 Andel personröstande väljare i allmänna val 1995–2022 (procent).
Proportion of preferential voting in local, regional and national elections 1995–2022 (per cent).

År	1995	1998	1999	2002	2004	2006	2009	2010	2014	2018	2019	2022
Riksdagsvalen		29,9		26,0		22,2		25,1	24,6	24,1		22,5
Landstings-/regionvalen		28,9		25,4		21,9		24,4	22,7	21,6		20,3
Kommunvalen		34,5		30,8		28,2		31,2	29,0	27,6		25,5
Europaparlamentsvalen	46,5		66,2		59,0		59,2		50,0		39,4	

Kommentar: Uppgifterna är officiell valstatistik hämtade från Statistiska Centralbyrån och Valmyndigheten (www.val.se). Innan Europaparlamentsvalet 2009 gäller tabellen andelen personröster bland de som röstat på partier som tog mandat i respektive val. Därefter redovisas andelen personröstare bland samtliga giltiga röster.

Personröstningsreformen var tänkt att på sikt leda till att ungefär hälften av väljarna valde att rösta på en kandidat. Trenden går dock i motsatt riktning. Personkryssen slog *totalt sett* – om vi ser till alla tre samtidiga valen – ett nytt bottenrekord 2022. Andelen väljare som kryssade en kandidat i regionvalen och kommunvalen har aldrig tidigare varit så lågt i Sverige (20,3 respektive 25,5 procent).

Figur 5 Andel personröstande väljare i allmänna val 1995–2022 (procent).
Preferential voting in local, national and EP-elections 1995–2022 (per cent).

Kommentar: Uppgifterna är officiell valstatistik hämtade från Statistiska centralbyrån och Valmyndigheten (www.val.se). Innan Europaparlamentsvalet 2009 gäller tabellen andelen personröster bland de som röstat på partier som tog mandat i respektive val. Därefter redovisas andelen personröstare bland samtliga giltiga röster. För uppgifter om personkryssning i landstings-/regionval, se tabell 3.

Det finns en relativt stor regional spridning i personröstning i riksdagsvalet (se tabell 4). Sett till personröster i de olika valkretsarna i årets riksdagsval kan vi se att valkretsen där flest väljare personröstar är Kalmar län (23,0 procent). Nästan fem procentenheter lägre hamnar Västra Götalands län västra med lägst andel personröstning (18,1 procent).

Den geografiska spridningen i kryssbenägenhet mellan partierna är betydande. Sverigedemokraterna i Kronobergs län uppvisar högst andel kryss (63,6) procent, vilket är drygt fem gånger mer än vad jumboplacerade Socialdemokraterna fick i Gävleborgs län (12,8 procent). Liksom tidigare val står Centerpartiets väljare i Jämtland för en av de högsta andelarna personkryss (38,5 procent) men även här har andelen personkryss minskat med över tio procentenheter sedan valet 2014.

Tabell 4 Andelen personröster i riksdagsvalet 2022 för olika valkretsar (procent).
Preferential voting in the Swedish general election 2022 in 29 constituencies (per cent).

Valkrets	V	S	MP	C	L	KD	M	SD	ÖVR	Total	antal
Blekinge län	21,37	21,34	16,05	20,68	15,12	30,37	23,77	35,36	31,94	26,00	26 932
Dalarnas län	19,91	18,20	17,65	19,15	13,88	32,10	16,98	32,49	34,86	22,75	42 452
Gotlands län	32,24	18,75	18,15	35,10	15,65	30,76	27,54	37,88	32,64	25,99	10 775
Gävleborgs län	20,49	12,75	15,35	18,76	12,12	29,78	15,69	31,26	32,23	19,70	35 967
Göteborgs kommun	20,82	15,24	19,14	25,21	16,72	27,55	13,04	29,62	51,74	20,03	69 533
Hallands län	21,16	16,16	15,67	20,71	13,92	26,03	12,95	31,34	33,62	20,06	44 461
Jämtlands län	20,57	21,05	26,94	31,35	18,63	34,24	21,43	35,50	32,87	26,02	22 120
Jönköpings län	23,82	18,79	18,73	29,06	17,74	36,00	19,12	37,41	35,48	25,93	59 408
Kalmar län	20,75	20,33	18,19	20,38	12,95	32,27	13,73	32,95	33,63	22,97	37 047
Kronobergs län	27,65	22,01	18,58	21,76	15,63	32,04	30,32	36,62	33,98	27,89	34 859
Malmö kommun	26,34	19,45	19,03	28,02	14,30	26,70	15,51	29,11	54,18	22,37	43 649
Norrbottnens län	17,68	14,79	31,06	21,05	18,22	30,90	15,51	33,68	33,65	20,94	33 801
Skåne läns norra och östra	22,69	14,50	16,72	19,04	13,43	31,93	15,53	34,72	36,57	23,15	46 966
Skåne läns södra	19,80	12,98	13,69	13,69	14,72	27,81	14,86	30,62	38,22	19,05	49 408
Skåne läns västra	23,80	19,69	17,64	17,17	15,69	30,54	14,69	34,34	47,86	23,74	45 490
Stockholms kommun	34,40	14,18	18,11	24,48	20,37	32,77	23,92	28,06	54,94	22,77	138 155
Stockholms län	35,85	24,77	16,98	24,21	19,83	34,43	23,99	29,97	49,20	26,34	216 627
Södermanlands län	23,80	16,47	15,70	15,34	14,68	33,00	27,14	33,94	42,45	23,90	44 181
Uppsala län	21,53	13,44	17,43	17,10	16,61	34,03	14,32	29,84	39,69	19,57	48 699
Värmlands län	21,74	14,78	18,52	19,05	16,36	31,95	16,40	32,98	31,47	21,19	38 619
Västerbottens län	23,04	14,40	21,50	22,54	17,08	32,55	19,79	33,30	34,79	20,81	36 949
Västernorrlands län	19,93	14,98	22,22	20,81	14,51	31,03	16,33	32,90	31,10	20,88	33 148
Västmanlands län	30,20	16,55	16,21	20,60	20,99	31,47	16,12	33,58	39,95	22,78	38 889
Västra Götalands läns norra	22,54	32,40	15,72	18,87	11,80	28,72	14,87	32,40	32,65	20,97	36 410
Västra Götalands läns södra	24,37	17,24	16,74	18,84	16,57	28,36	16,36	31,94	39,81	22,12	31 387
Västra Götalands läns västra	18,43	11,66	13,74	15,12	13,15	28,62	12,65	30,48	34,52	18,02	44 655
Västra Götalands läns östra	22,58	18,35	15,43	21,40	17,00	32,96	21,92	35,78	32,02	24,66	43 530
Örebro län	22,29	14,53	14,25	17,30	22,53	34,62	17,15	32,51	37,97	21,39	41 540
Östergötlands län	24,11	13,98	19,31	17,70	13,56	31,69	15,77	31,65	34,83	20,45	61 475
Sverige	25,87	16,87	17,81	21,47	16,96	31,28	18,57	32,29	42,57	22,49	1 457 132
Variationskoefficient (VK)	0,13	0,19	0,13	0,16	0,13	0,10	0,21	0,10	0,13	0,13	-

Kommentar: Tabellen visar andelen som har personröstat efter parti och valkrets i riksdagsvalet 2022. Resultaten är hämtade från Valmyndigheten (www.val.se). Variationskoefficienten för ett parti beräknas genom att dividera genomsnittsavvikelsen för andelen personröstare per parti i de 29 valkretsarna med partiets genomsnittliga personröstningsandel. Variationskoefficienten kan ta hänsyn till att partier är olika stora. Högre variationskoefficient indikerar en större regional spridning i andelen personröstare och ett lägre värde visar på mindre regional spridning.

I tabell 5 redovisas andelen personkryss bland partiernas väljare i olika val under perioden 1995-2022. På nationell nivå (se tabell 5) är det numera Sverigedemokraterna som har störst andel flitiga personkryssare (32 procent), tätt följt av Kristdemokraterna (31 procent). Även Vänsterpartiet hade en relativt hög andel personröster (25,9 procent). I dessa fall är kryssande på partiledare en bidragande orsak. De två flitigast kryssade var Jimmie Åkesson som erhöll inte mindre än 385 584 personröster och Ebba Busch som fick 77 321 personröster i valet 2022. En huvudförklaring är att partierna gick fram med samma riksdagslista med partiledaren som listetta i alla eller i de allra flesta valkretsar.

Tabell 5 Andelen personkryss bland partiernas väljare i riksdagsval, kommunval och landstings-/regionval 1995–2022 (procent)
Preferential voting among party voters in Swedish national, regional and local elections 1998–2022 (Per cent).

	1998	2002	2006	2010	2014	2018	2022
Riksdagsval 1998–2022							
Vänsterpartiet	27	28	22	28	26	25	26
Socialdemokraterna	26	24	21	26	22	20	17
Miljöpartiet	27	27	22	23	22	22	18
Centerpartiet	41	33	26	27	26	26	21
Liberalerna	34	23	21	22	23	20	17
Kristdemokraterna	38	30	24	27	27	30	31
Moderaterna	30	27	22	22	22	21	19
Sverigedemokraterna	–	–	23	28	29	32	32
Feministiskt initiativ	–	–	–	–	45	31	–
Övriga partier	–	–	–	41	33	33	43
	1998	2002	2006	2010	2014	2018	2022
Kommunval 2006–2022							
Vänsterpartiet	34	32	28	32	29	26	27
Socialdemokraterna	31	28	27	32	28	26	22
Miljöpartiet	32	29	23	25	26	26	23
Centerpartiet	48	42	35	39	37	32	29
Liberalerna	42	29	29	30	30	27	25
Kristdemokraterna	36	34	33	39	34	30	30
Moderaterna	35	32	27	28	27	26	25
Sverigedemokraterna	16	33	20	28	27	29	28
Feministiskt initiativ	–	–	–	–	31	25	–
	1998	2002	2006	2010	2014	2018	2022
Region-/landstingsval 2006–2022							
Vänsterpartiet	27	26	22	26	24	22	23
Socialdemokraterna	25	22	20	24	22	20	17
Miljöpartiet	27	24	20	21	21	21	20
Centerpartiet	39	34	27	30	27	23	21
Liberalerna	32	23	22	23	22	20	18
Kristdemokraterna	31	29	26	30	25	22	21
Moderaterna	30	27	21	22	21	20	19
Sverigedemokraterna	–	–	24	27	25	26	25
Feministiskt initiativ	–	–	–	–	25	21	–

Kommentar: Resultaten är hämtade från den officiella valstatistiken (www.val.se). Tabellen visar andelen av respektive partis väljare som valt att personkryssa.

En återkommande diskussion om vårt personvalssystem handlar om dess blygsamma effekter. Oftast är det inte några andra kandidater än partiernas topplacerade som vinner representation i demokratiska församlingar. Personrösterna i 2022 års val ändrade inte om särskilt mycket i partiernas kandidatordning. Fortfarande är huvuddelen av de som väljs in genom personkryss mycket välkända partiföreträdare som står högt placerade på listorna. Även om personvalsspärren, som sänktes från åtta till fem procent innan valet 2014, har medfört att antalet kandidater som klarar spärren till riksdagsvalet har ökat något så hade det stora flertalet av de kryssade kandidaterna ändå vunnit platser i riksdagen (se tabell 6).

Andelen röstande som personkryssade i riksdagsvalet 2022 var på ungefär samma låga nivå som i valet 2014 och 2018. Men om vi ser på hur många kandidater som inte blivit invalda utan personvalssystemet är det sannolikt att fler av dem som valde att personkryssa i det här valet markerade kandidater som hade kommit in även utan hjälp från personvalssystemet.

Liksom tidigare år är det de något mindre partierna som i större utsträckning har en större andel kandidater som fått många personkryss (se tabell 7). Centerpartiet klarade sig som vanligt bra med 10 av sina 24 riksdagsledamöter som nådde över femprocent-spärren i personvalet. Men den här gången var det numerärt fler personkryssade kandi-

dater fler hos Vänsterpartiet (11 av 24 ledamöter). Socialdemokraterna och Moderaterna hade sin vana trogen en något lägre andel ledamöter som valts in även på personkryss (11 av 107 respektive 16 av 68). Och det stora undantaget i sammanhanget även denna gång är Sverigedemokraterna. Av de 73 nyvalda riksdagsledamöterna återfinns endast en (1) personvald riksdagsledamot – partiledaren Jimmie Åkesson. Inte heller i detta valet fick någon annan SD-ledamot fler än fem procent av kryssen i sina valkretsar.

Tabell 6 Antal med personröster tillsatta riksdagsmandat (minst 8 procent personkryss 1998–2022, minst 5 procent 2014–2022) samt antal personvalda på icke valbar plats till riksdagen 1998–2022.
The number of MPs with enough preferential votes to be elected 1998–2010 (>8 per cent party votes, and 2014–2022 (>5 per cent party votes), and the number of MPs that wouldn't have been elected without the preferential voting system 1998–2022.

År	V	S	MP	C	FP/L	KD	M	SD	Samtliga	Antal som inte hade blivit valda utan personvals-systemet	Spärrgräns
1998	12	13	5	18	13	3	23	-	87	12	8%
2002	9	13	5	18	11	12	18	-	86	10	8%
2006	3	6	2	15	7	12	12	-	57	6	8%
2010	4	13	3	13	6	10	9	1	59	8	8%
2014	11	17	10	17	13	10	19	1	98	12	5%
2018	13	18	8	17	10	7	21	1	95	5	5%
2022	11	11	7	10	6	5	16	1	67	2*	5%

Kommentar: Sammanställningen bygger på data från Valmyndigheten (www.val.se). För en analys se även (Nielsen 2007). *De två kandidater som lyckades ta sig in i riksdagen via personröstning 2022 var Camilla Brunsberg (M) och Nadja Awad (V). En förteckning av vilka personer som i tidigare val inte blivit valda utan personvalssystemet, se Berg & Oscarsson (2015), se även Oscarsson m.fl. (2018).

Tabell 7 Antalet och andelen personvalda (minst 5 procent personkryss) riksdagsledamöter 2022
Preferential voting in the Swedish general election 2022 (number/proportion of elected candidates)

	V	S	MP	C	L	KD	M	SD	Totalt
Antal riksdagsledamöter	24	107	18	24	16	19	68	73	349
Antal personvalda (mer än 5 procent)	11	11	7	10	6	5	16	1	67
Andel personvalda (mer än 5 procent)	46%	10%	39%	42%	38%	26%	25%	1%	19%
Antal personvalda (mer än 5 procent och tog sig in på valbar plats)	1	0	0	0	0	0	1	0	2

Kommentar: Sammanställningen bygger på data från Valmyndigheten (www.val.se). För tidigare analyser av andelen invalda ledamöter per parti, se Berg & Oscarsson (2015), se även Oscarsson m.fl. (2018).

Effekterna av personvalssystemet blev blygsamt även 2022. Endast två kandidater – Moderaternas Camilla Brunsberg och Vänsterpartiets Nadja Awad – hade inte blivit valda om de inte fått så många personkryss. Endast två riksdagsledamöter hade alltså personvalssystemet att tacka för sina riksdagsplatser. Brunsberg kryssades upp från tredje till första plats på Moderaternas lista i Blekinge. Awad kryssades från andra till första plats på Vänsterpartiets lista i Örebro.

Sveriges politiska geografi

Innan vi samlat in data från våra stora frågeundersökningar med väljare är vi valforskare begränsade till att analysera officiella valresultat. Analyser av aggregerad valstatistik har en lång och anrik historia inom statsvetenskapen (Tingsten 1937; Lewin, Jansson & Sörbom 1972; Risbjerg Thomsen 1987; Johnston & Pattie 2006; Berg & Oscarsson 2013). Variationer i partiets röststöd på olika platser och i olika landsändar kan tillsammans med annan aggregerad statistik användas för att förklara politisk förändring med hjälp av grundläggande socio-ekonomiska förhållanden och omständigheter, såsom människors livsvillkor, näringsstruktur och arbetsmarknad.

Det finns uppenbara förklaringar till att människor som bor på olika platser väljer att rösta på olika partier. Variationer i röstning mellan olika geografiska områden – valdistrikt, valkretsar, regioner eller landsändar – speglar i huvudsak skillnader i befolkningsammansättning, som i sin tur kan knytas till variationer i materiella grundförutsättningar som följer av näringsstruktur och arbetsmarknad. Geografisk lokalitet – platser – har alltid haft stor betydelse för vad människor ägnar sina liv åt, vilka kontakter de har, vilka sociala nätverk de befinner sig i och hur kulturella uttryck, värderingar och åsikter skapas och reproduceras (Johnston & Pattie 2006; Warf & Leib 2011).

Grundläggande strukturella variationer i partiets röststöd ändras inte fundamentalt från ett val till ett annat. Utvecklingen går långsamt och det är sällsynt med tvära kast. Därför är den politiska geografin från valet 2022 relativt lätt att känna igen från tidigare. I tabell 8 presenteras officiella valresultat för riksdagsvalet 2022 uppdelat på Sveriges 29 valkretsar.

Resultaten illustrerar de tydliga och beständiga geografiska mönster som sedan länge existerar i svenskt valarbeteende framför allt när det gäller skillnader mellan norr och söder men även mellan landsbygd och stad – de regionala skiljelinjerna. Socialdemokraterna har en klart starkare ställning i norra delen av Sverige. Centerpartiet nådde valresultatet 11,7 procent på Gotland. Miljöpartiet har högre stöd i storstäderna än i övriga landet och fick 10 procent i Stockholms kommun. Även Vänsterpartiet har ett klart högre stöd i Göteborg, Malmö och Stockholm. Trots valframgångar på bred front var Sverigedemokraternas ställning påtagligt starkare i Skåne och Blekinge än i övriga delar av landet även 2022. Sverigedemokraterna fick 32,2 procent av rösterna i en av de skånska valkretsarna.

På basis av valresultaten i Sveriges tjugonio valkretsar kan man beräkna hur stor geografisk spridning de olika partierna har i sitt röststöd. I tabell 9 analyserar vi spridningen av partiernas röststöd i valen 1991-2022 genom att beräkna en så kallad variationskoefficient. Variationskoefficienten varierar mellan 0 och 1 och beräknas genom att dividera den genomsnittliga avvikelsen från medelvärdet (i procentenheter) med medelvärdet av partiernas röststöd i 29 valkretsar. Ju högre koefficient desto större skillnader är det i ett partis röststöd mellan landets 29 valkretsar.

Inte någon av partiernas variationskoefficienter har förändrats på något dramatiskt sätt i de senaste valen. Vi kan se att Moderaterna och Socialdemokraterna har lägst koefficient, de har med andra ord minst skillnader i sitt stöd mellan de olika valkretsarna i landet. Sverigedemokraterna har en fortsatt låg regional spridning i jämförelse med när de först kom in i Riksdagen. Skälet är att partiet numera når framgångar även utanför södra Sverige och tidigare starka lokala fästen; variationskoefficienten har minskat från .26 2010 till .17 2022. Centerpartiet har historiskt haft den största regionala variationen i röststöd av riksdagspartierna eftersom partiet varit så mycket starkare på landsbygden än i städerna. Numera är det dock betydligt mindre spridning när det gäller Centerpartiets regionala stöd vilket kommer sig av att partiet förlorat stöd i några av sina historiska starka valkretsar. Miljöpartiet å sin sida har aldrig tidigare haft en så stor regional spridning i röststöd ($VK=.26$) som i valet 2022.

Tabell 8 Partiernas röststöd i 29 valkretsar i riksdagsvalet 2022 (procent).
Party support in 29 constituencies, national election 2022 (Per cent)

Valkrets	M	C	L	KD	S	V	MP	SD	ÖVR	Valdeltagande
Blekinge län	17,86	4,84	3,51	5,54	31,14	4,44	2,91	28,53	1,22	86,09
Dalarnas län	16,43	6,50	3,10	6,02	31,66	5,33	3,8	25,69	1,47	85,58
Gotlands län	16,81	11,72	2,82	3,97	34,64	6,37	6,47	15,69	1,51	87,10
Gävleborgs län	16,24	6,25	2,99	5,10	34,73	5,91	3,45	24,09	1,24	83,46
Göteborgs kommun	18,48	5,86	5,85	4,37	27,65	12,85	7,92	14,66	2,35	80,71
Hallands län	22,47	7,03	4,84	6,01	28,27	4,04	3,59	22,58	1,16	86,63
Jämtlands län	14,79	9,14	2,64	5,38	36,07	5,59	5,02	20,11	1,27	84,96
Jönköpings län	18,73	7,45	3,7	9,31	29,05	3,96	3,22	23,28	1,30	85,28
Kalmar län	17,78	6,53	3,18	6,96	31,74	4,64	3,37	24,50	1,31	86,01
Kronobergs län	19,51	6,05	3,12	6,76	30,97	5,03	3,47	23,61	1,48	85,45
Malmö kommun	17,87	5,49	4,53	3,00	29,57	12,49	7,49	16,37	3,19	77,22
Norrbottnens län	13,57	5,29	2,54	5,12	41,64	6,98	3,44	20,3	1,11	84,58
Skåne läns norra och östra	19,52	4,95	3,76	6,15	25,21	3,94	2,96	32,21	1,31	83,92
Skåne läns södra	22,06	6,62	6,15	4,76	25,35	4,96	5,55	23,36	1,20	87,32
Skåne läns västra	19,82	4,97	4,48	4,72	27,34	4,61	3,54	28,75	1,77	81,89
Stockholms kommun	19,07	8,48	6,87	3,17	28,07	11,73	10,02	10,67	1,93	84,04
Stockholms län	24,01	7,39	5,95	4,89	27,12	6,28	5,14	17,55	1,68	82,49
Södermanlands län	19,21	5,94	3,59	4,74	32,94	5,20	4,01	23,01	1,36	83,52
Uppsala län	18,26	7,25	5,01	5,93	29,13	7,85	6,73	18,18	1,66	85,99
Värmlands län	17,05	6,34	3,71	5,81	34,59	5,01	3,64	22,8	1,04	85,20
Västerbottens län	14,15	7,79	3,12	4,71	40,73	8,5	5,44	14,46	1,10	85,79
Västernorrlands län	13,97	7,45	2,74	5,41	39,42	5,75	3,43	20,68	1,15	85,16
Västmanlands län	19,13	5,40	4,16	5,01	32,0	6,13	3,20	23,67	1,29	82,95
Västra Götalands läns norra	17,53	5,72	3,63	6,17	31,28	5,16	3,64	25,43	1,44	84,41
Västra Götalands läns södra	18,92	7,09	3,84	6,96	29,14	5,34	3,56	23,59	1,56	84,44
Västra Götalands läns västra	20,46	6,41	5,43	6,28	28,03	5,68	5,18	21,2	1,32	87,56
Västra Götalands läns östra	18,58	6,61	3,35	6,96	31,4	4,45	3,26	24,12	1,28	86,14
Örebro län	16,74	6,26	4,55	5,34	33,25	6,11	4,05	22,09	1,60	84,69
Östergötlands län	19,83	6,48	4,41	5,97	30,55	5,62	4,63	21,20	1,30	85,32
Sverige	19,1	6,71	4,61	5,34	30,33	6,75	5,08	20,54	1,54	84,21

Kommentar: Data i tabellen är hämtade från den officiella valstatistiken i Valmyndighetens valprotokoll för 2022 års riksdagsval (www.val.se).

Tabell 9 Spridningen av partiernas regionala stöd i landets 29 valkretsar, 1991–2022 (Variationskoefficient).
The level of regional variation in party vote support across 29 constituencies, 1991–2022 (Coefficient of Variation).

År	Parti									
	V	S	MP	C	L	KD	M	SD	FI	NyD
1991	0,24	0,13	0,16	0,31	0,17	0,24	0,22	-	-	0,16
1994	0,10	0,13	0,21	0,33	0,20	0,26	0,22	-	-	-
1998	0,20	0,11	0,14	0,35	0,22	0,20	0,22	0,49	-	-
2002	0,19	0,09	0,15	0,38	0,22	0,23	0,21	0,51	-	-
2006	0,22	0,13	0,21	0,29	0,22	0,23	0,18	0,21	-	-
2010	0,21	0,17	0,18	0,24	0,18	0,24	0,15	0,26	-	-
2014	0,23	0,15	0,19	0,24	0,24	0,22	0,14	0,20	0,38	-
2018	0,24	0,13	0,22	0,18	0,20	0,17	0,12	0,17	0,27	-
2022	0,24	0,10	0,26	0,15	0,20	0,17	0,09	0,17	-	-

Kommentar: Resultaten bygger på officiell valstatistik från de olika valen. Variationskoefficienten för ett parti beräknas genom att dividera genomsnittsavvikelsen för ett partis röststöd i de 29 valkretsarna med partiets genomsnittliga röststöd. Variationskoefficienten kan ta hänsyn till att partier är olika stora. NyD=Ny Demokrati. Resultaten för 1991-1998 är hämtade från (Holmberg 2000) och (Gilljam & Holmberg 1993).

Bakom variationskoefficienterna återfinns förstås stora och i huvudsak välbekanta skillnader i partiernas röststöd på olika platser. I tabell 10 har vi sammanställt i vilka kommuner partierna gjorde sina bästa och sämsta valresultat. Socialdemokraternas starkaste valresultat gjordes i norrlandskommuner, Vänsterpartiet i Pajala samt storstäderna, Miljöpartiets starkaste fästen är fortsatt de stora universitetsstäderna och Jokkmokk, Centerpartiet går bra i kommuner i norra Sverige och på Gotland, Liberalerna och Moderaterna i Stockholms välbeställda kranskommuner, Kristdemokraterna i bibelbältet i Småland, Öckerö och Årjäng och Sverigedemokraterna i Skåne.

Tabell 10 Partiernas fem bästa och fem sämsta kommuner i riksdagsvalet 2022 (procent).

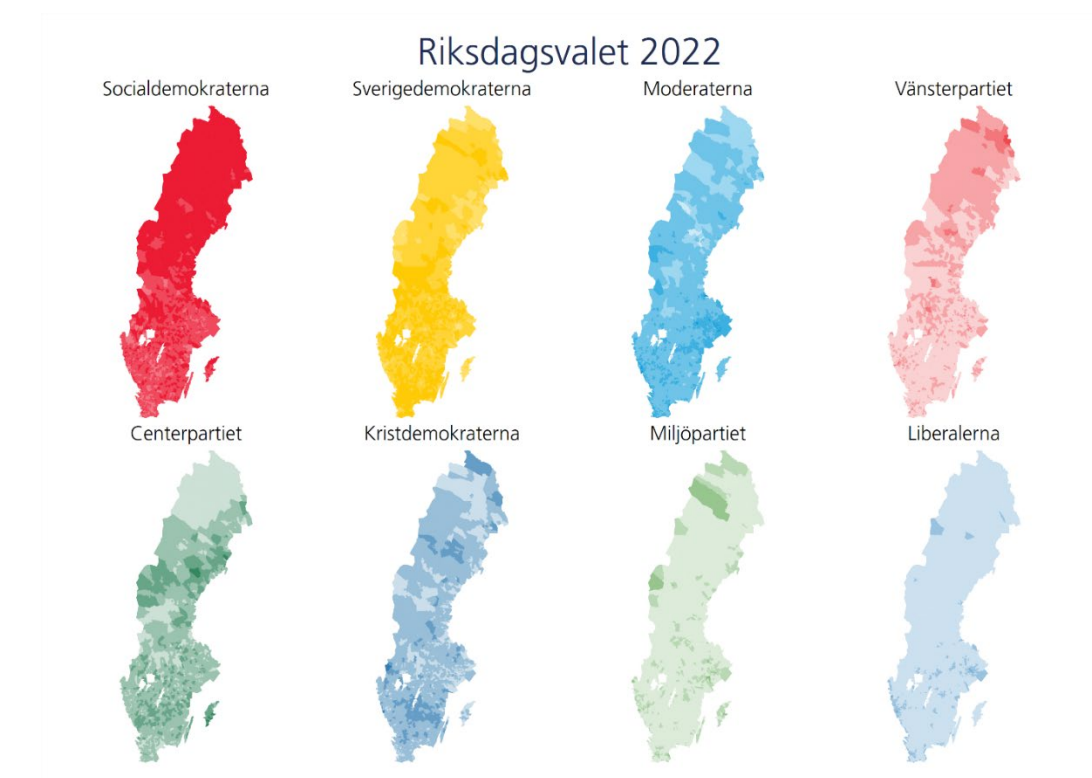
	Vänsterpartiet		Socialdemokraterna		Miljöpartiet		Centerpartiet	
Fem bästa	Pajala	15,07	Piteå	48,04	Jokkmokk	11,80	Robertsfors	12,92
	Göteborg	12,85	Skellefteå	45,21	Lund	11,01	Övertorneå	12,21
	Malmö	12,49	Munkfors	44,04	Stockholm	10,02	Åre	11,83
	Stockholm	11,73	Kalix	43,86	Uppsala	8,90	Gotland	11,72
	Sundbyberg	10,92	Älvsbyn	43,23	Åre	8,52	Ydre	11,23
Fem sämsta	Årjäng	2,51	Täby	19,79	Åstorp	1,41	Bjuv	2,94
	Nykvarn	2,50	Sjöbo	19,07	Eda	1,37	Kiruna	2,86
	Lomma	2,20	Lidingö	17,78	Bjuv	1,36	Gällivare	2,76
	Danderyd	2,15	Vellinge	14,83	Arvidsjaur	1,27	Surahammar	2,75
	Vellinge	1,25	Danderyd	12,50	Norsjö	1,20	Bromölla	2,39
	Liberalerna		Kristdemokraterna		Moderaterna		Sverigedemokraterna	
Fem bästa	Danderyd	12,30	Årjäng	17,80	Danderyd	40,98	Sjöbo	42,58
	Lidingö	10,66	Sävsjö	14,76	Vellinge	35,75	Bjuv	42,07
	Täby	9,74	Öckerö	14,15	Lidingö	34,21	Perstorp	40,88
	Lomma	8,91	Gnosjö	12,98	Täby	33,92	Klippan	40,31
	Lund	8,43	Ödeshög	12,87	Lomma	29,42	Örkelljunga	39,27
Fem sämsta	Berg	1,38	Oxelösund	3,35	Hagfors	9,40	Lidingö	12,08
	Gällivare	1,38	Burlöv	3,34	Ragunda	9,27	Nacka	11,84
	Högsby	1,24	Stockholm	3,17	Arjeplog	9,03	Danderyd	11,10
	Bräcke	1,22	Hällefors	3,14	Sollefteå	7,42	Umeå	10,85
	Ragunda	1,14	Malmö	3,00	Dorotea	6,83	Stockholm	10,67

Kommentar: Resultaten är hämtade från den officiella valstatistiken. Samtliga Sveriges 290 kommuner ingår i dataunderlaget.

I appendix till denna rapport har vi tagit fram ett antal kartor som illustrerar partiernas röststöd i landets 6 264 valdistrikt i samband med 2022 års riksdagsval. Kartorna är färglagda utifrån andelen röster partierna har fått, där mörkare färg visar högre andel röster. I sammanfattningsfiguren 6 nedan visar vi kartorna för samtliga åtta riksdagspartier.

Mycket känns igen från tidigare. Socialdemokraterna klarar sig bäst i norra delen av Sverige, även Vänsterpartiet har högre andel röster i de norra delarna av landet samt i storstäderna. Centerpartiets starka distrikt täcker främst de ytor som representerar de mer glesbefolkade delarna av Sverige, Liberalerna når bäst resultat i storstäderna och längs västkusten, Moderaterna i de tre storstadsregionerna, Kristdemokraterna i bibelbältena i Småland och Norrland, samt i västra Värmland och på öar utanför Göteborg. Miljöpartiet i universitetsstäderna och Sverigedemokraterna i södra och mer glesbefolkade delarna av landet. I appendix finns även kartor som visar valdistrikten i Stockholm, Göteborg och Malmö. Genom att zooma i kartorna i appendix kan du titta närmare på de områden där det bor många väljare och där valdistrikten är till ytan små. Nedan i figur 6 återfinns stiliserade versioner av dessa kartor samlade i en enda bild.

Figur 6 Partiernas procentuella röststöd i landets 6 264 valdistrikt i 2022 års riksdagsval.

Kommentar: Resultaten är hämtade från Valmyndigheten (www.val.se). För en möjlighet att zooma in närmare, se kartorna i appendix i denna rapport.

Energivalet 2022 tolkad genom valstatistiken

I den här rapporten har vi sammanställt matnyttig grundläggande information om valbeteende som bygger på aggregerad valstatistik från valet 2022. Beskrivningar av det här slaget ger en nödvändig överblick och hjälper oss att identifiera intressanta mönster och trender som valet 2022 är en del av, men även några punkter där 2022 års val skiljer

ut sig. Vi har bland annat lärt att andelen förtidsröstare och graden av partisystemfragmentisering nådde nya rekordnivåer medan personröstandet nådde nya bottennivåer.

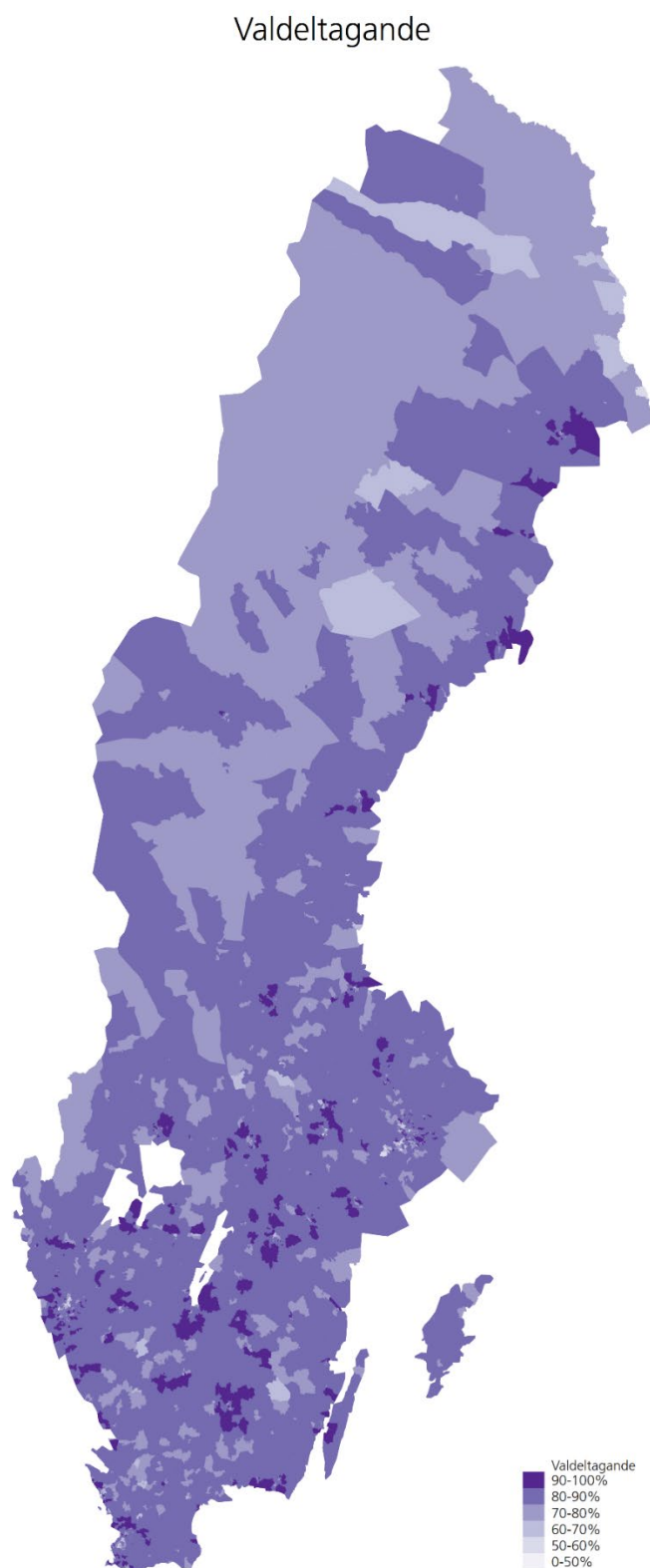
För att kunna närma sig frågor om varför val slutar som de gör och varför politisk förändring äger rum behöver vi god tillgång till systematiskt sammanställda faktauppgifter. Då kan vi gå vidare till nästa steg och beforska rösthandlingens djupare mening, varför väljare byter parti, varför val slutar som de gör och varför politisk förändring äger rum. Då behöver vi komplettera den aggregerade statistiken med mikrodata hämtade från frågeundersökningar med väljare.

Det kan finnas många motiv bakom enskilda individers handlande. En stor mängd betydelsebärande information om väljarnas intentioner och bevekelsegrunder går förlorad när valkuvertet klistras igen. Folkviljan är någonting mer än valsedlar som läggs på hög och räknas. Särskilt i ett val som *Energivalet 2022*, när det råder osäkerhet om vilka signaler väljarna egentligen har skickat till det politiska systemet och om hur valutgången egentligen bör tolkas, är väljarstudier särskilt betydelsefulla. Vad som ligger bakom väljarnas röstningshandling för med sig viktig information om vad väljarens stöd egentligen innebär: Exakt vad ska de folkvalda representera? Exakt vilka mandat har givits representanterna?

Utan valundersökningar kan folkvalda representanter göra som de gjorde innan det fanns systematiska väljarstudier: att själva definiera sina mandat och sin representationskamp och utan störande omständigheter (som systematiska empiriska undersökningar) framföra hemmasnickrade politiserade förklaringar till varför valet slutade som det gjorde. Därför behövs väljarstudier. Den som följer denna rapportserie kan se fram emot många spännande analyser av Valforskningsprogrammets valundersökning 2022 som i skrivande stund håller på att avslutas.

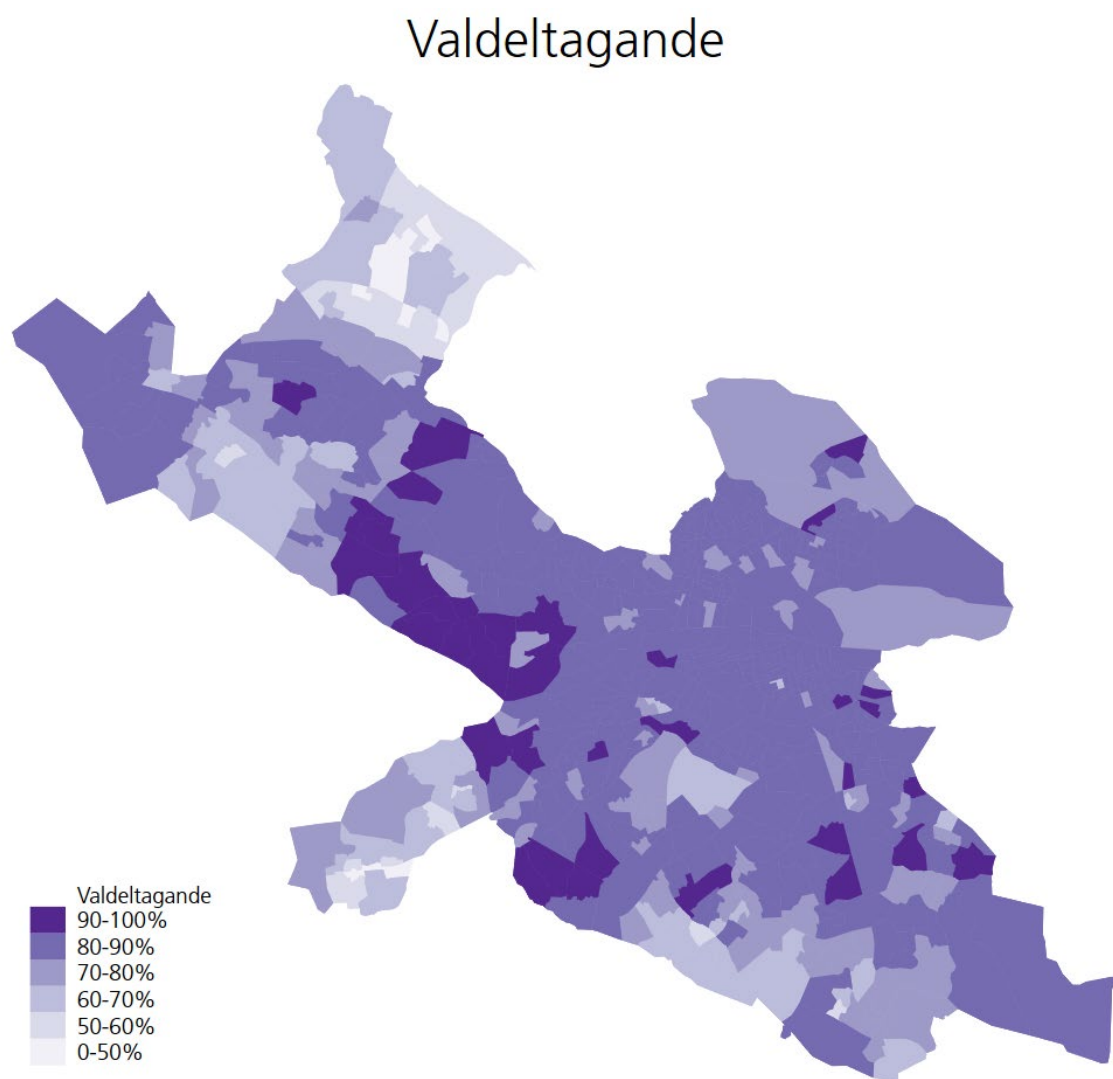
Appendix

Figur A.1 Valdeltagandet i landets 6 264 valdistrikt i 2022 års riksdagsval (procent).

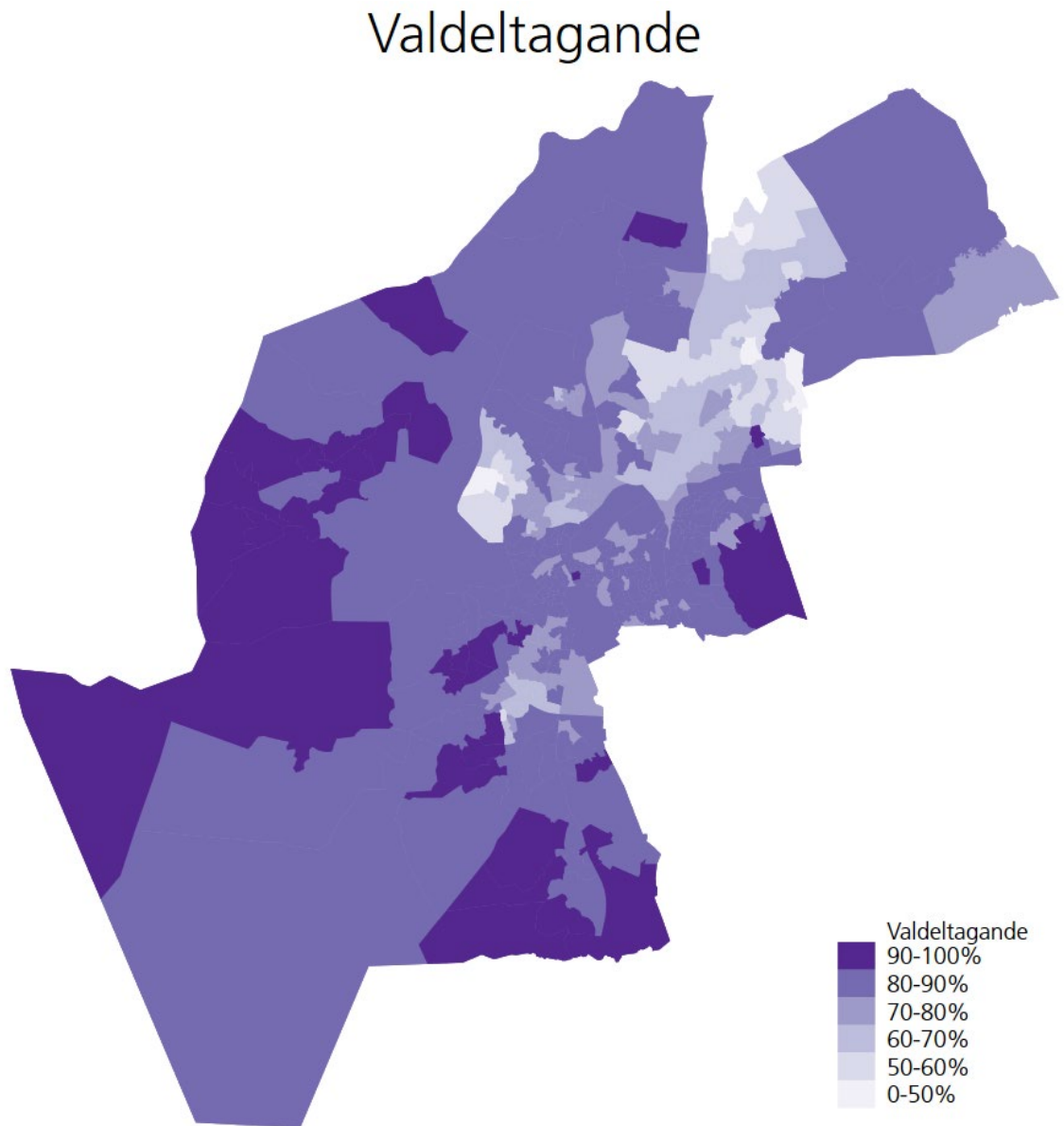
Källa: Valmyndigheten.

Figur A.2 Valdeltagandet i Stockholms valdistrikt i 2022 års riksdagsval (procent).

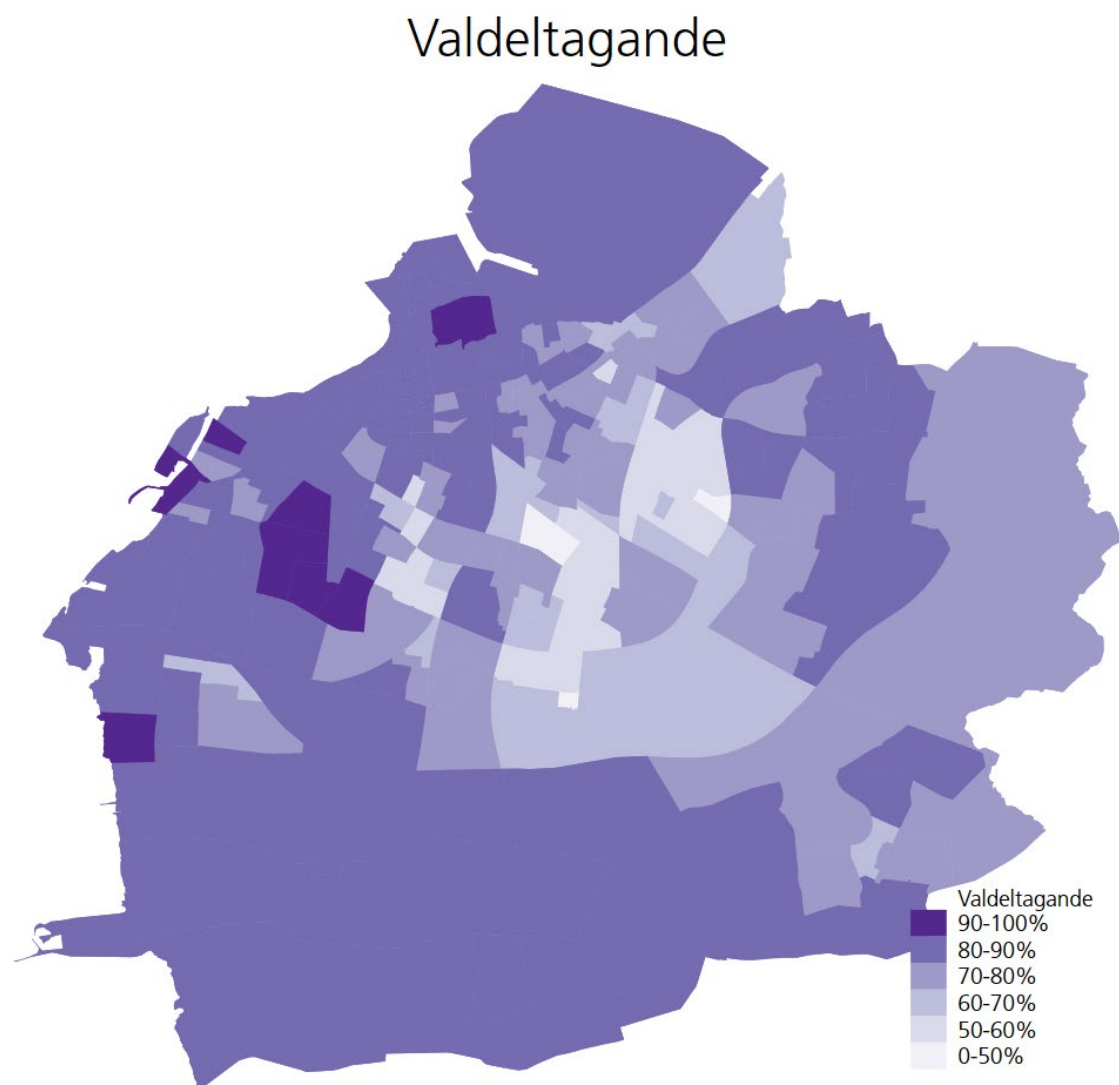
Källa: Valmyndigheten.

Figur A.3 Valdeltagandet i Göteborgs valdistrikt i 2022 års riksdagsval (procent).

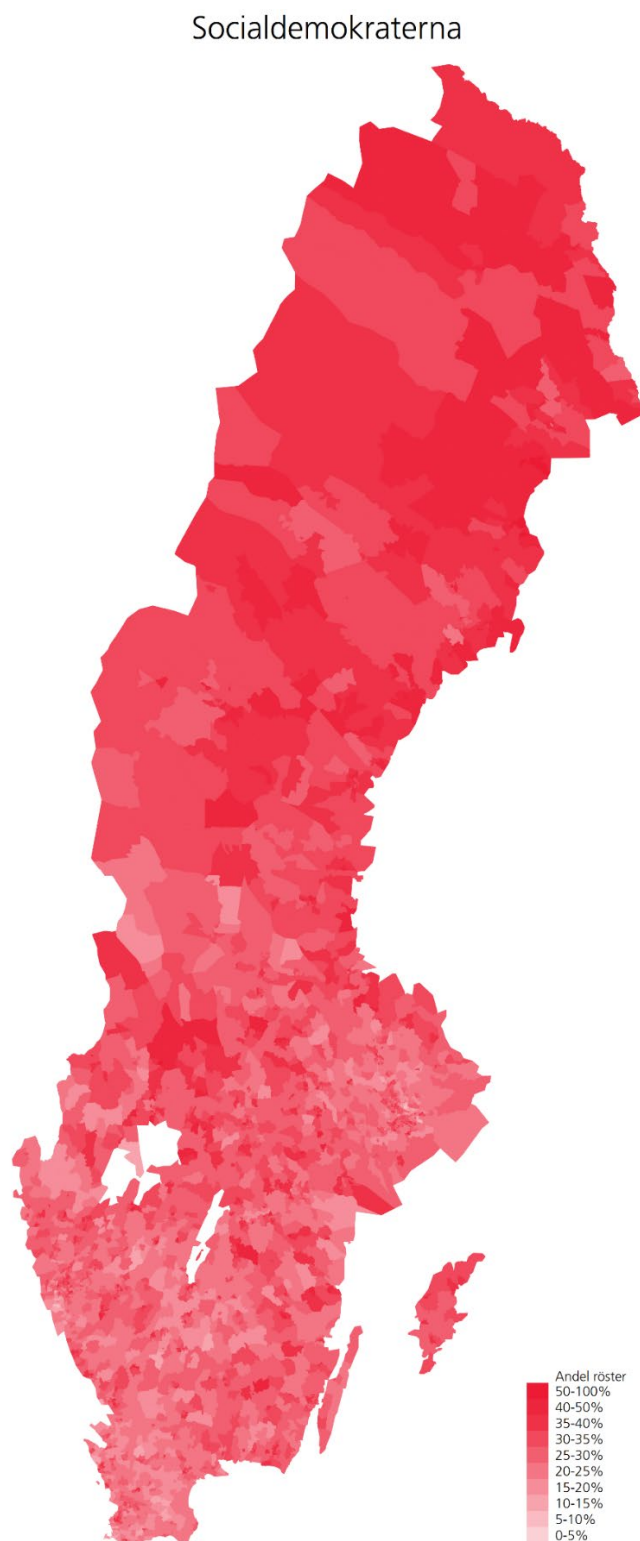
Källa: Valmyndigheten.

Figur A.4 Valdeltagandet i Malmös valdistrikt i 2022 års riksdagsval (procent).

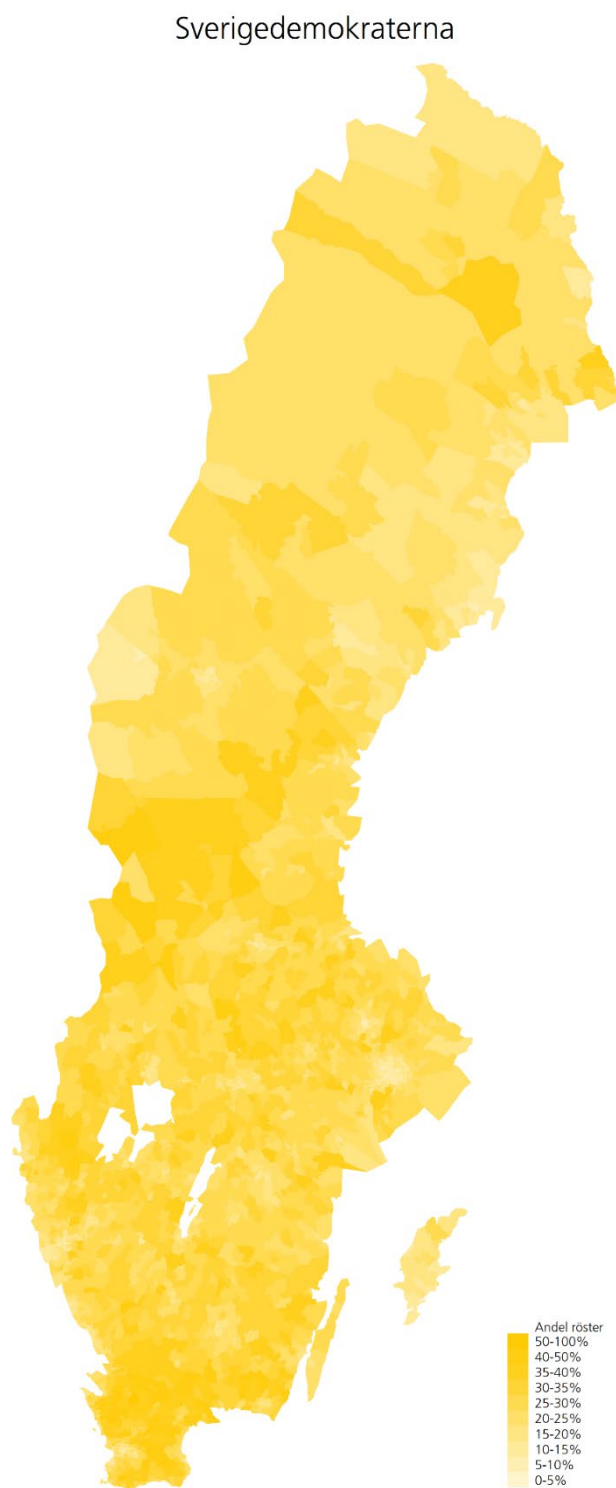
Källa: Valmyndigheten.

Figur A.5 Socialdemokraternas röststöd i 2022 års riksdagsval (procent).

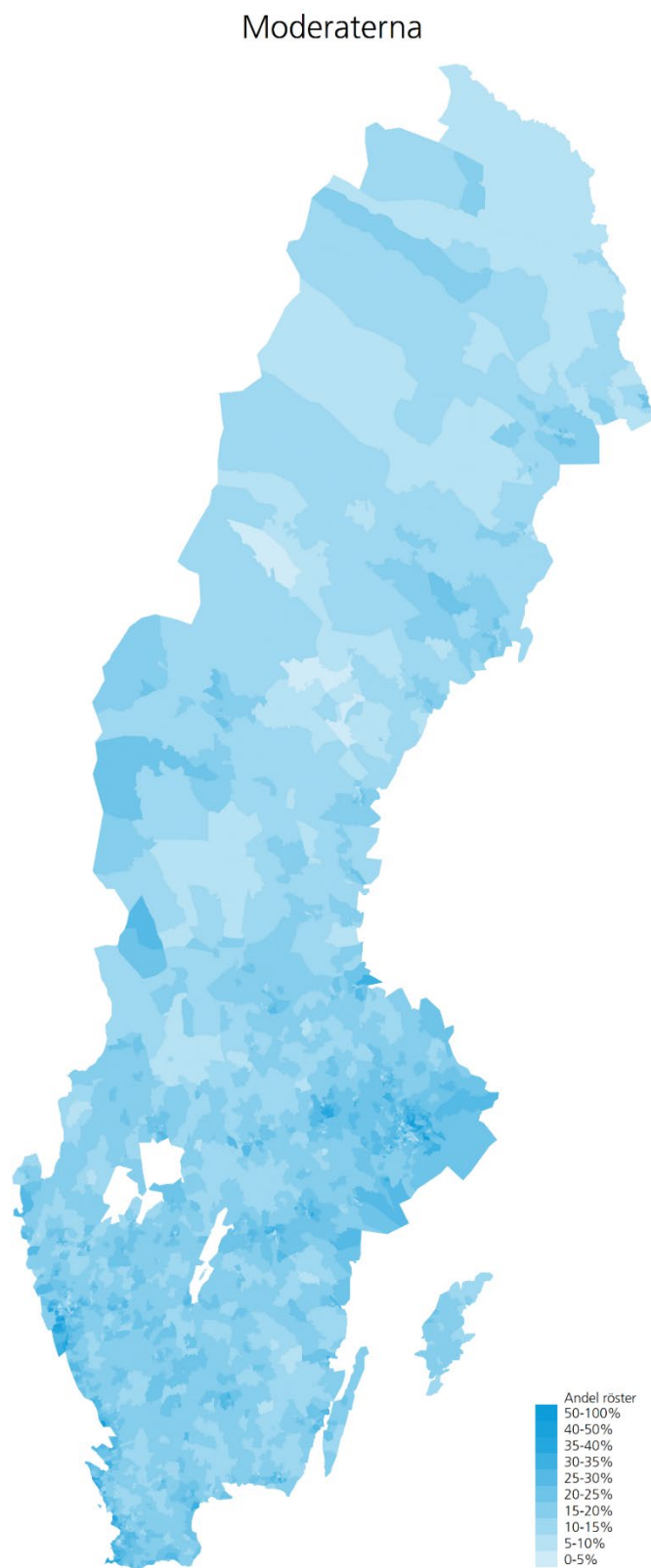
Källa: Valmyndigheten.

Figur A.6 Sverigedemokraternas röststöd i 2022 års riksdagsval (procent).

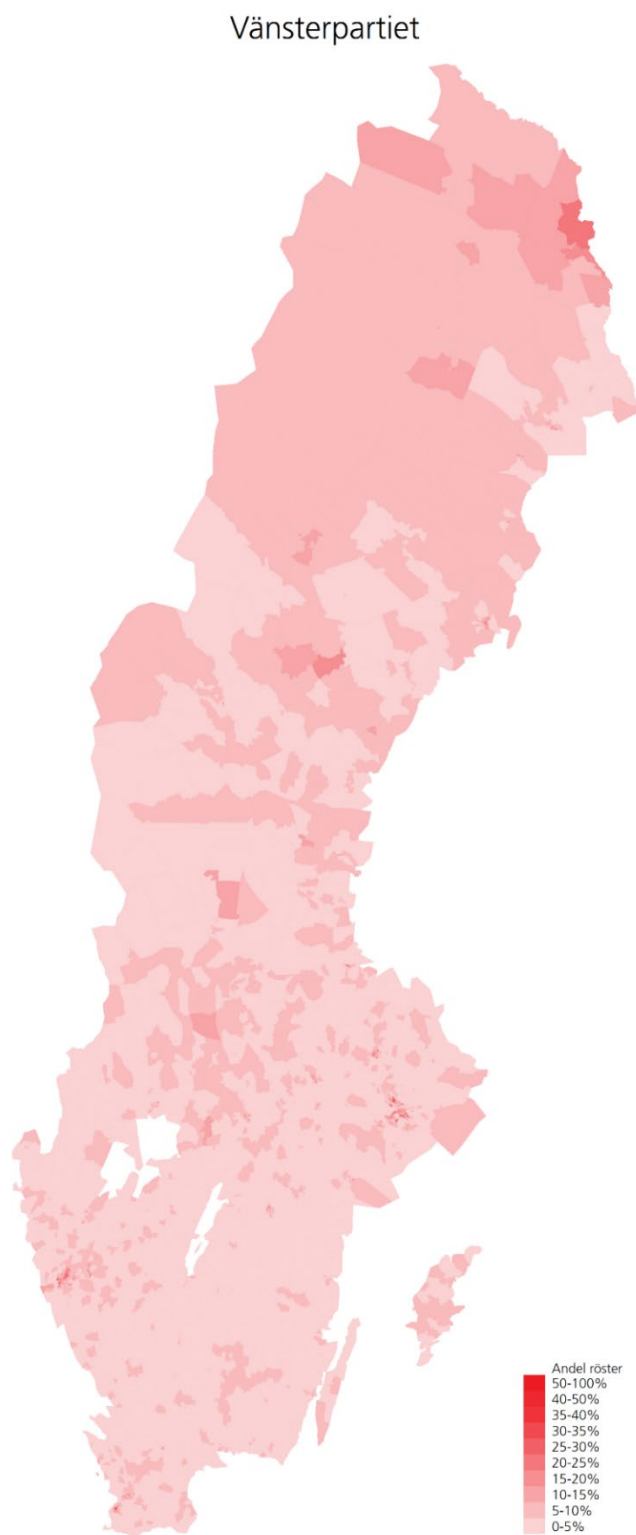
Källa: Valmyndigheten.

Figur A.7 Moderaternas röststöd i 2022 års riksdagsval (procent).

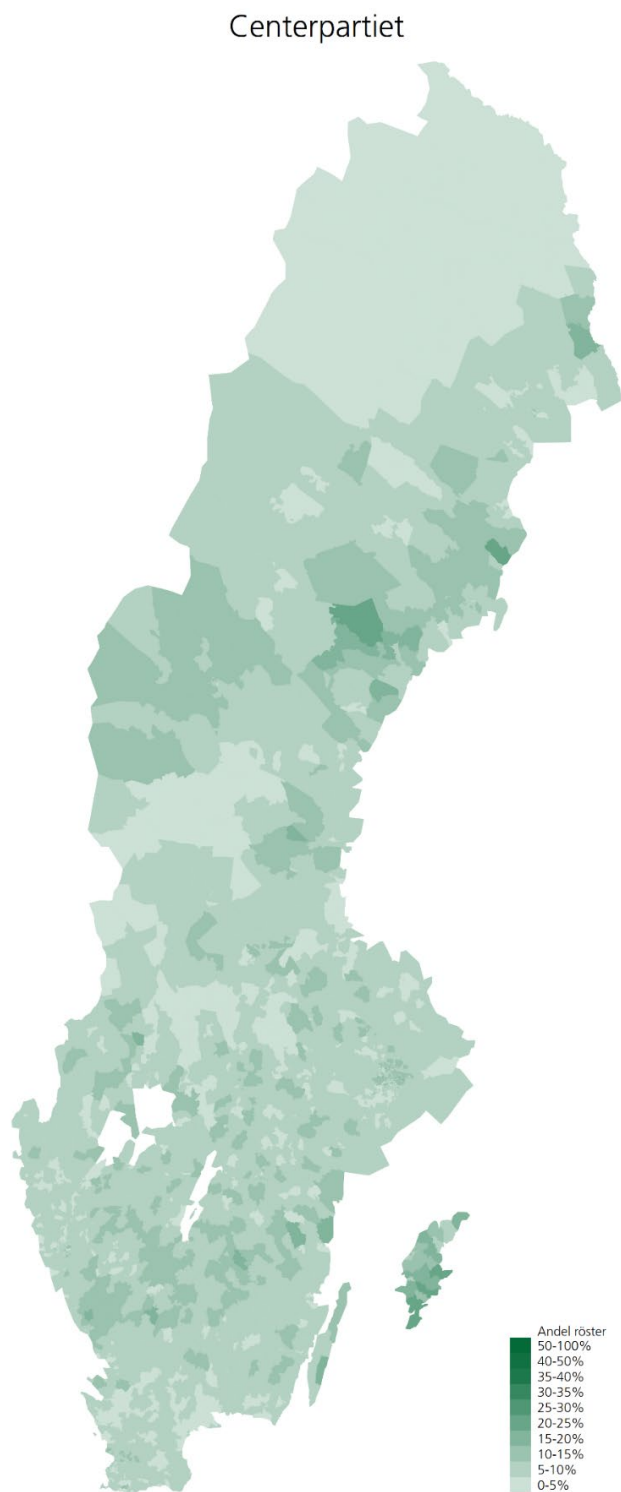
Källa: Valmyndigheten.

Figur A.8 Vänsterpartiets röststöd i 2022 års riksdagsval (procent).

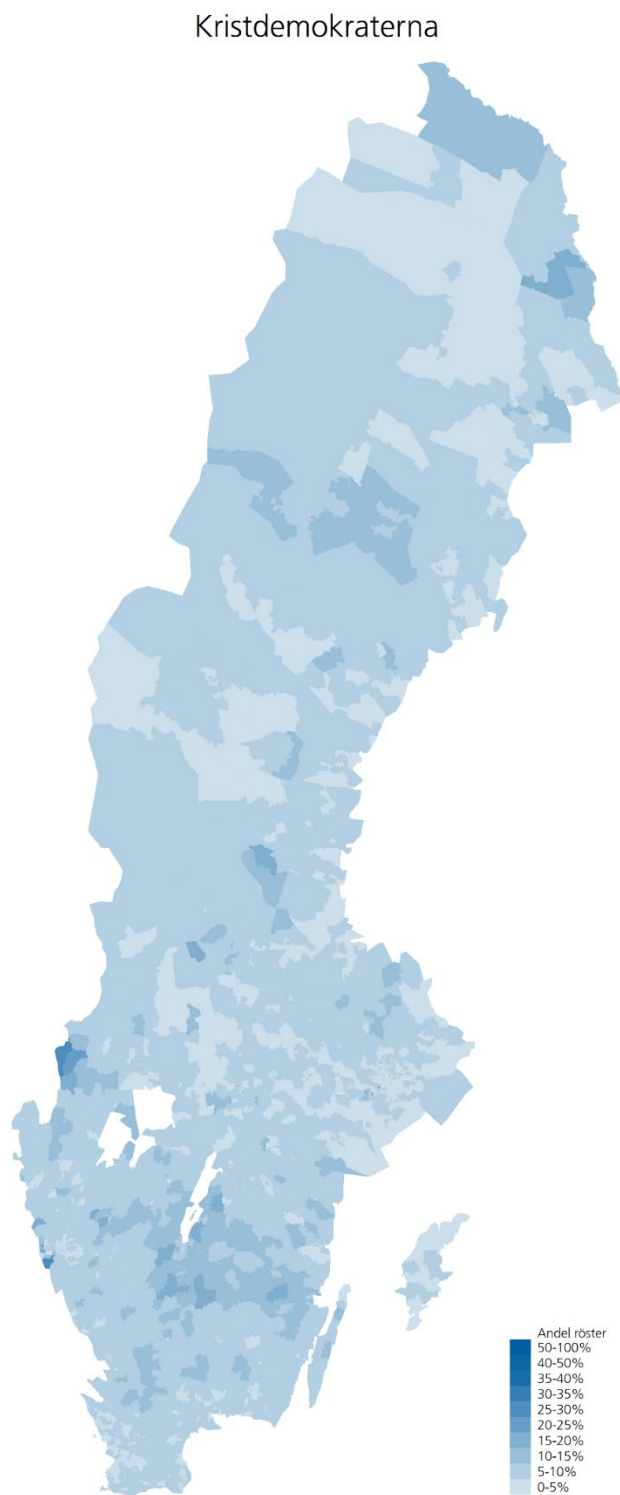
Källa: Valmyndigheten.

Figur A.9 Centerpartiets röststöd i 2022 års riksdagsval (procent).

Källa: Valmyndigheten.

Figur A.10 Kristdemokraternas röststöd i 2022 års riksdagsval (procent).

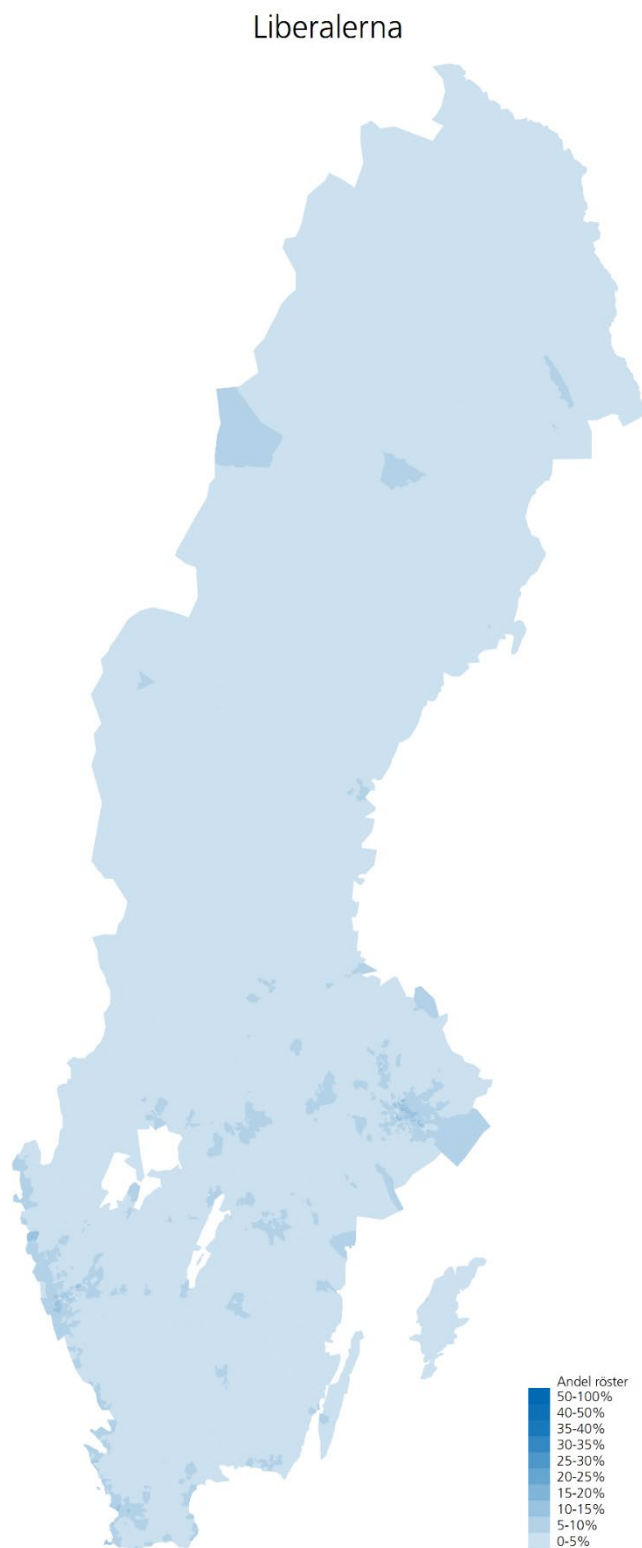
Källa: Valmyndigheten.

Figur A.11 Miljöpartiets röststöd i 2022 års riksdagsval (procent).

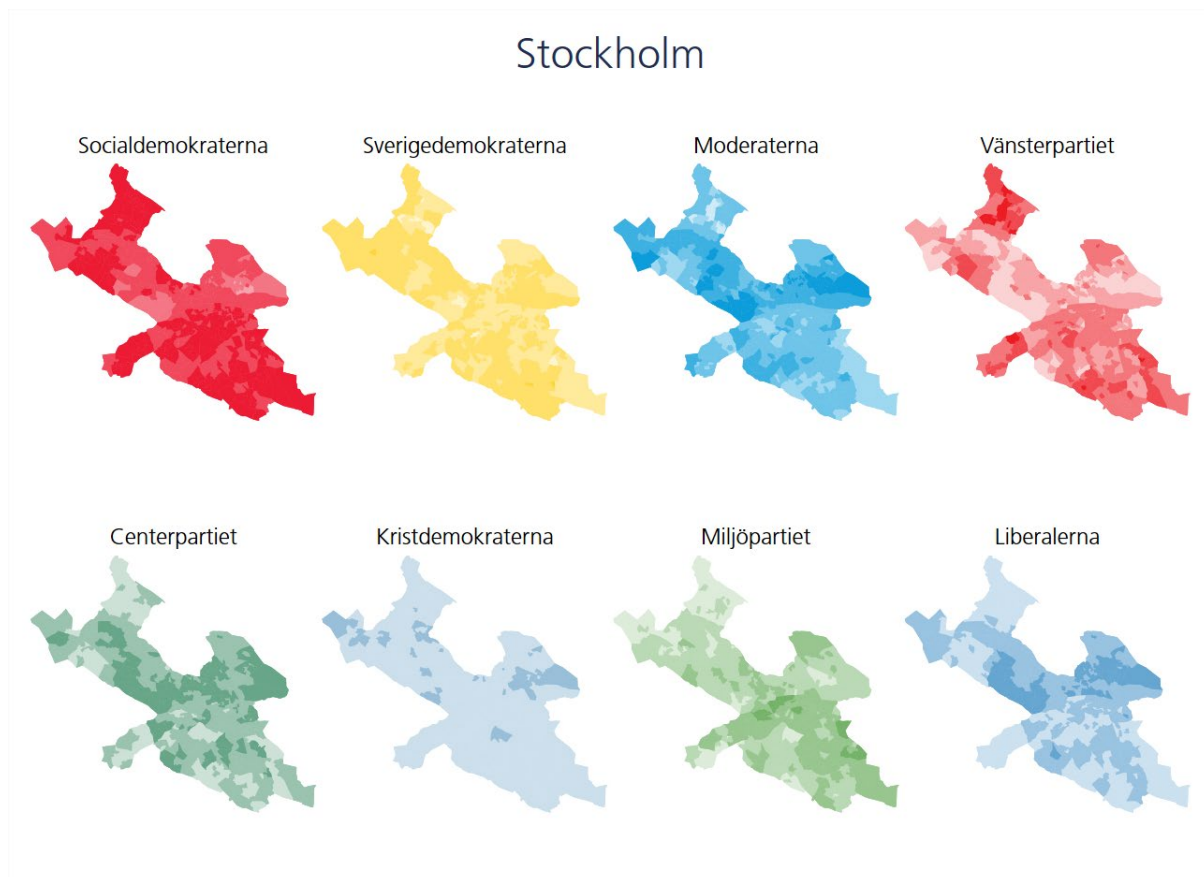
Källa: Valmyndigheten.

Figur A.12 Liberalernas röststöd i 2022 års riksdagsval (procent).

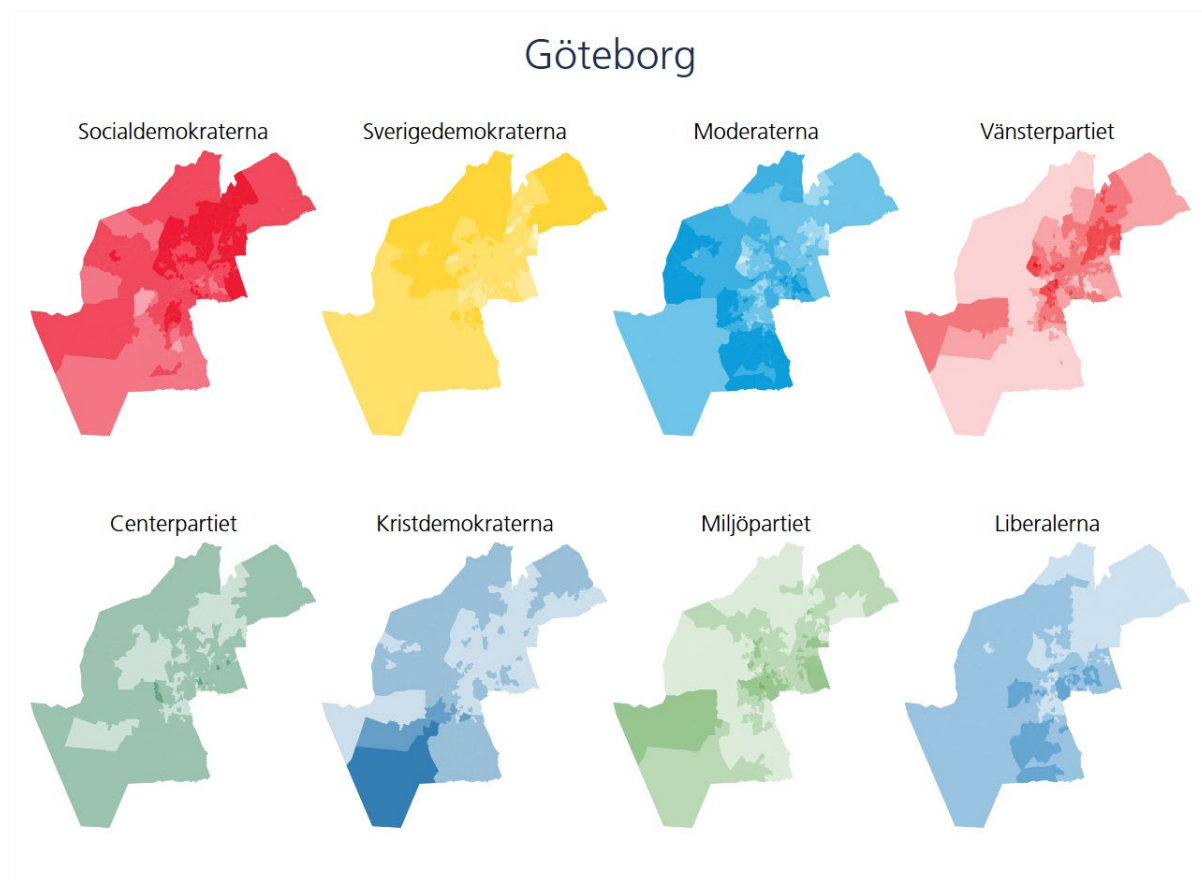
Källa: Valmyndigheten.

Figur A.12 Partiernas röststöd i Stockholm i 2022 års riksdagsval (procent).

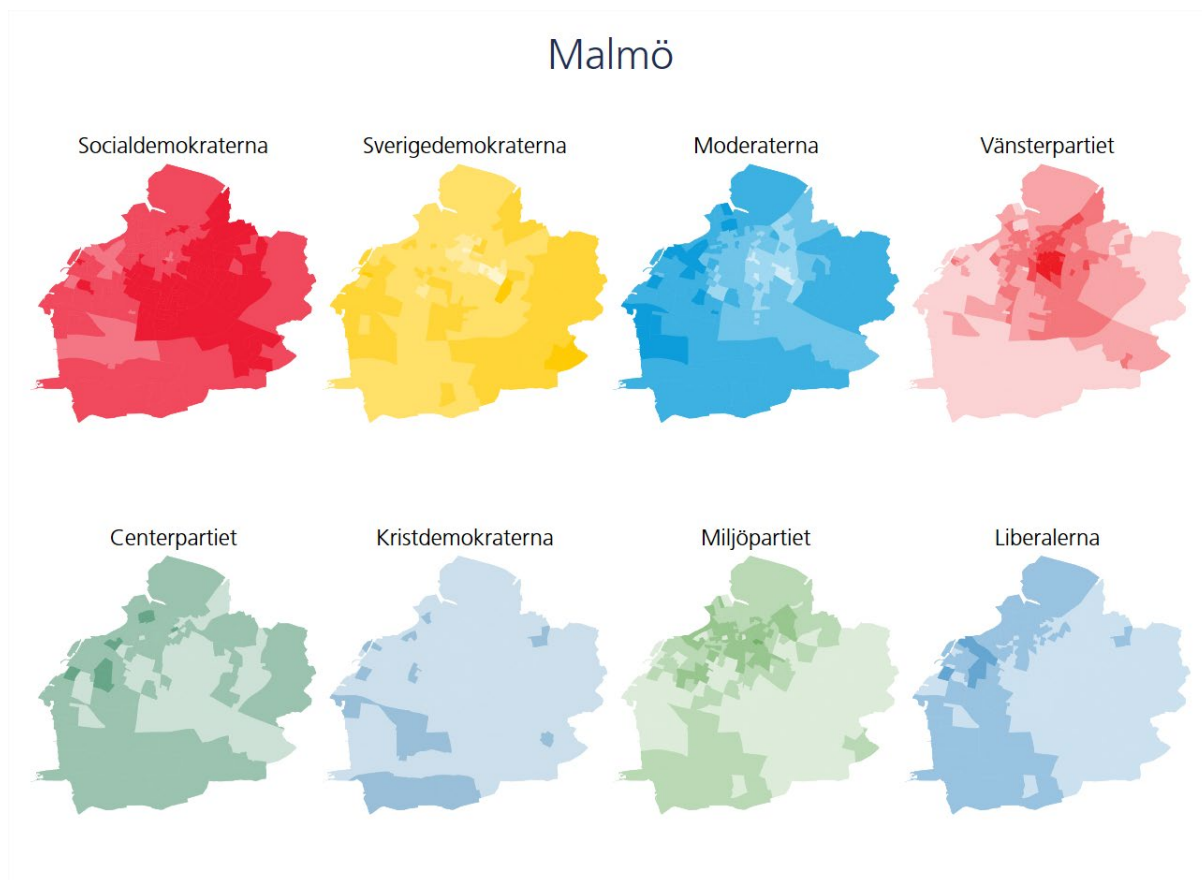
Källa: Valmyndigheten.

Figur A.13 Partiernas röststöd i Göteborg i 2022 års riksdagsval (procent).

Källa: Valmyndigheten.

Figur A.13 Partiernas röststöd i Malmö i 2022 års riksdagsval (procent).

Källa: Valmyndigheten.

Referenser

- Armingeon, Klaus, Sarah Engler & Lucas Leemann (2021). *Comparative Political Data Set 1960-2019*. Zurich: Institute of Political Science, University of Zurich
- Bartolino, Stefano & Peter Mair (1990). *Identity, Competition and Electoral Availability. The Stabilisation of European Electorates 1885-1985*. Cambridge, Cambridge University Press.
- Berg, Linda & Henrik Oscarsson (2013). *Sweden: from mid-term country council elections to concurrent elections*. I Dandoy, Regis & Arjan H Shakel, Red. (2013). *Regional and National Elections in Western Europe. Territoriality of the Vote in Thirteen Countries*. Basingstoke/Houndmills, Palgrave Macmillan.
- Berg, Linda & Henrik Oscarsson, Red. (2015). *20 år med personval. Valforskningsprogrammets rapportserie 2015:3*. Göteborgs universitet, Statsvetenskapliga institutionen.
- Brothén, Martin, Red. (2003). *Svenska poströstare*. Göteborgs universitet, Statsvetenskapliga institutionen.
- Dahlberg, Stefan, Henrik Oscarsson & Richard Öhrvall (2008). *Förtidsröstning. Förtidsröstningsreformens effekter på individers röstbenägenhet vid de allmänna valen 2006*. Göteborgs universitet, Statsvetenskapliga institutionen.
- Dahlberg, Stefan, Henrik Oscarsson, Richard Öhrvall & Göteborgs Universitet. Statsvetenskapliga Institutionen (2008). *Förtida röstning i Sverige*. Göteborg, Statsvetenskapliga institutionen, Göteborgs universitet.
- Dahlberg, Stefan, Aksel Sundström, Sören Holmberg, Bo Rothstein, Natalia Alvarado Pachon & Cem Mert Dalli. (2022). *The Quality of Government Basic Dataset, version Jan22*. University of Gothenburg: The Quality of Government Institute, <https://www.gu.se/en/quality-government> doi:10.18157/qogbasjan22
- Gilljam, Mikael & Sören Holmberg (1993). *Väljarna inför 1990-talet*. Stockholm, Norstedts Juridik.
- Holmberg, Sören (2000). *Välja parti*. Stockholm, Norstedts Juridik.
- Jansson, Daniel & Henrik Oscarsson, Red. (2017). *Svenska folkets politiska intresse 1960-2015. Slutna rum och öppna landskap*. Göteborgs universitet, SOM-institutet.
- Johnston, R. J. & C. J. Pattie (2006). *Putting voters in their place : geography and elections in Great Britain*. London ; New York, Oxford University Press.
- Karvonen, Lauri (2011). *Party System Fragmentation*. International Encyclopedia of Political Science. SAGE Publications, Inc. Thousand Oaks, CA, SAGE Publications, Inc.
- Kjellgren, Hanna (2001). *Debatten om valdagens placering*. I Oscarsson, Henrik, Red. (2001). *Skilda valdagar och vårval?* SOU 2001:65. Stockholm, Justitiedepartementet.
- Lewin, Leif, Bo Jansson & Dag Sörbom (1972). *The Swedish Electorate 1887-1968*. Stockholm, Almqvist & Wiksell.
- Oscarsson, Henrik, Dennis Andersson, Elisabeth Falk & Jonathan Forsberg (2018). *Förhandlingsvalet 2018. Analyser av valresultatet i 2018 års riksdagsval*. Valforskningsprogrammets rapportserie 2018:8. Göteborgs universitet: Valforskningsprogrammet.
- Oscarsson, Henrik (2017). *Det svenska partisystemet i förändring*. I Andersson, Ulrika, Jonas Ohlsson, Henrik Oscarsson & Maria Oskarson, Red. (2017). *Larmar och gör sig till*. SOM-rapport 70. Göteborgs universitet, SOM-institutet.
- Oscarsson, Henrik & Sören Holmberg (2016). *Svenska väljare*. Stockholm, Wolters Kluwer.
- Risbjerg Thomsen, Søren (1987). *Danish Elections 1920-1979: A Logit Approach to Ecological Analysis and Inference*. Aarhus, Politica.
- Solevid, Maria (2016). *Svenska utlandsröster*. Göteborgs universitet, SOM-institutet.
- Sveriges Kommuner och Landsting, *Veckobrevet 29/9 2010*.

- Tingsten, Herbert (1937). Political Behaviour. Studies in Electoral Statistics.
Stockholm, P. S. King & Son.
- Warf, Barney & Jonathan Leib (2011). Revitalizing electoral geography. Burlington,
Vt. ; Farnham Surrey, England, Ashgate.

Valforskningsprogrammet finns vid Statsvetenskapliga institutionen i Göteborg. Sedan tidigt 1950-tal ägnar vi oss hängivet åt empiriska studier av opinionsbildning, val och väljarbeteende och av tillståndet och utvecklingen av den svenska representativa demokratin.

Syftet med forskningen är bland annat att förklara varför väljare röstar som de gör och varför val slutar som de gör. Vi spårar och följer trender i svensk valdemokrati och gör jämförelser med utvecklingen i andra länder.

Professor Henrik Ekengren Oscarsson leder Valforskningsprogrammet.

